

HUNSFOS POSTEN

FRA REDAKSJONEN

Ta godt imot oss om vi sammen med vår fotograf kommer til å besøke deg på din arbeidsplass. Da har vi til hensikt å intervju deg om du har positive eller negative sider ved ditt arbeid som du ønsker å legge frem, og som du kanskje ellers ville brenne inne med. Vi har tro på at vi ved dette tiltaket vil kunne fremkalle noe matnyttig for bedriften vår.

Det sier seg selv at det ikke er så mange arbeidsplasser vi kan rekke over. Vi vil velge plasser etter skjønn, men vil sette pris på å få en henvendelse fra de som måtte ønske et intervju. Slike henvendelser betyr jo at man har "noe på hjertet" – og det er jo nettopp det vi er ute etter.

I dette nr. har vi intervjuet Ole Jacob Tharaldsen som er gått over i en ny jobb – salget. Neste gang kan det bli deg! Ta godt imot oss!

GOD SOMMER!

Gullegget

På Bedriftsidrettslagets vårhyggefest mottok Egil Flaatin "den største æresbevisning" i lagets historie:

GULLEGGET!

HUNSFOSPOSTEN

utgitt av

Hunfos Fabrikker

Hunfos Arbeiderforening

Hunfos Funksjonærforening

Hunfos Bedriftsidrettslag

REDAKSJON

Redaktør Tryggve Kittelsen

Jan Skårdal

Anne Marie Åvitsland

Tor Dalsøren

TRYKT HOS

Sørtrykk, Vennesla

på 100 gr. Crown Set

omslag

150 gr. Crown Set

Bildet på omslagsiden viser vår deltakelse i folketoget 17. mai. Hunsfosfolk gikk under bedriftsidrettslagets silkebanner båret av Elias Omdal – med Arnold Beurling på høyre side og Gudrun Lian på venstre side. Moro er det at det også var Elias som bar banneret i 1951 under defileringen i forbindelse med Jørdalsstafetten hvor Arnold også var deltaker. Gudrun har vært med i damehåndballlaget siden starten for 12 år siden. Idrettsveteranen Thorbjørn Olsen sees midt på bildet. (Gudrun sees ikke på bildet).

Foto: Reidar Liane

Som dagene går.....

Første delen av 1983 er nå stort sett over, og med både gleder og skuffelser i fotefaret. Vi kan ikke legge skjul på at det har vært en del produksjonsvansker, og ved utgangen av mai lå vi atskillig etter budsjett. Vesentlige årsaker til dette var havari PM 5 i uke 14, manglende tørkekapasitet på PM 1 samt sylinderslipning og diverse driftsvansker på PM 3 og 4.

I denne forbindelse er det viktig å minne om at det er de siste 1000 tonn papir som gir det desidert beste dekningsbidrag. En rekke tiltak er satt i verk – og mer må gjøres – slik at vi i størst mulig utstrekning kan ta igjen noe av det tapte. De øvrige avdelinger ligger godt på linje med oppsatte budsjettall.

Det er for tidlig å ha noen sikker formening om forventet driftsresultat for 1. halvår. Såpass kan sies at vi ligger bedre an enn oppsatte budsjett. Vi satser nå imidlertid friskt på overskudd 1. halvår – og en god hjelp har det bl. a. vært med reduserte spillkraftpriser samt ytterligere energioptimering. Fortsatt god innsats i alle ledd tar jeg nærmest som en selvfølge og det bør da også være gode muligheter for en ytterligere vekst i produktiviteten. Så får vi se.

Ellers synes det ikke å være noen avgjørende bedring i konjunktursituasjonen i vår bransje. Ordresituasjonen er nok noe lettere, men det er helt

nødvendig med ytterligere prisøkninger for å få en tilfredsstillende inn-tjening.

Salget på det norske marked viser fortsatt en meget fin utvikling.

Forøvrig holder administrasjonen for tiden på med utarbeidelsen av et 3-års budsjett for 1984, 1985 og 1986. Arbeidet er omfattende og vi har også lagt stor vekt på en inngående saksbehandling på de fleste felter i bedriften. Budsjettet vil bli behandlet i vårt styre til høsten, og blir etter min mening et viktig verktøy i den daglige styring av bedriften.

Utover dette må vi selvsagt tenke noe lengre, da i første rekke på hvordan vi selv mener bedriften bør utvikle seg på lengre sikt.

Men la oss ikke glemme den dagen vi står overfor. Alle må engasjeres med det mål å komme frem til en god og stabil produksjon, samtidig som vi markedsmessig rustet opp for å møte nye utfordringer i en konkurranseutsatt bransje.

La meg til slutt ønske samtlige ansatte med familier en riktig GOD SOMMER.

Egil Flaatin

Ved utgivelsen av dette nr. av Hunsfosposten er vi faktisk ved midtsommer igjen. Værmessig har vår og forsommer vært mest elendig i manns minne. Jeg vet egentlig ikke hvor det har sviktet i organisasjonen når det gjelder den saken . . .

I forbindelse med årets generalforsamling ble uttredende medlemmer av Styret og Bedriftsforsamlingen behørig og meget fortjent takket for innsatsen. Vi ønsker også de nye tillitsmenn velkommen, og håper og tror at deres innsats og virke skal bli til det beste for Hunsfos.

VI GRATULERER

60 år

Arne Tranberg
Einar R. Olsen
Thorleiv Seljås

Født i 1923

10.7
21.7
9.8

50 år

Gunnar Andersen
Torleif Selland
Johan Arnt Solli
Kåre Berg Andresen
Karl F. Uhlen
Omar Gundersen
Kjell Honnemyr

Født i 1933

27.6
3.7
11.7
18.7
29.7
30.7
14.8

KÅRE MOE HAR GÅTT UT AV VÅRT STYRE

Kåre Moe

Hva var bakgrunnen for at du gikk inn i Hunsfos' styre?

— Etter at jeg kom tilbake fra Sverige i 1977 fikk jeg en viss kontakt med Industrifondet og direktør Langfeldt. Han spurte meg i begynnelsen av -78 om jeg kunne tenke meg å gå inn i styret i en av de bedrifter der Industrifondet hadde tilknytning. Dette svarte jeg positivt på. Så kom Langfeldt tilbake og sa at fondet skulle ha en representant inn i Hunsfos Fabrikkers styre. "som Kristiansander så må du vel kjenne til Hunsfos. Hva sier du til dette?", spurte Langfeldt. Jeg hadde da lest noe i avisen om Hunsfos, om den omstrukturering bedriften hadde vært gjennom, og hadde lest litt om den framtid som man trodde bedriften hadde. Jeg syntes dette var interessant og sa ja til å være med. Jeg kom da med i mitt første styremøte i desember 1978.

Det har vært interessant å sitte i Hunsfos Fabrikkers styre. Et av mine prinsipper er at hvis du sitter i et styre så skal du som medlem både gi og du skal få. Jeg synes jeg har fått noe som jeg kan ta med meg på veien. Om jeg har gitt noe får andre bedømme.

I et foredrag du holdt under "Økonomikonferansen 82" i Sandefjord: "Styret — en aktiv drivkraft i bedriften" påsto du for det første at styrene idag ofte ikke er underlagt prestasjonskrav. Din neste påstand var at styret må være underlagt prestasjonskrav på samme måte som bedriftens øvrige organer, om styret skal kunne bli den aktive drivkraft som et styre må være. Det er naturlig å spørre deg

De fleste er nå informert om at Kåre Moe takket av som styreformann ved siste generalforsamling etter å ha sittet i styret i 4,5 år.

Vi opplyste om Kåre Moes vita i juni -79. Her skal vi innskrenke oss til å nevne de tillitsverv han har for tiden utenom sin jobb som konsernsjef i Norgaskonsernet.

Han er styremedlem i Norgas AS, Unitor Ships Service, Norweld AS, AMA Trykkluft AS, Industrifondet, Industriforbundet (Hovedstyret), Norske Folk (viseformann), Kreditkassen og Platuo Investment A/S.

Vi takker Kåre Moe for den tiden han har vært i vårt styre. Han har selv gitt uttrykk for at han vil følge utviklingen på Hunsfos med stor interesse. Vi på vår side ønsker ham lykke til videre med sine mange gjøremål. Vi takker også for nedenforstående intervju som vi fikk med ham like etter siste generalforsamling.

om det styret du nå går ut av har gjort det som et styre bør gjøre.

— Jeg vil helst overlate til andre å bedømme prestasjonen fra et styre som jeg selv kanskje i relativ sterk grad har vært med å influere. Men jeg kan iallefall si at ikke minst mine kollegaer i styret har vært oppsatt på å gjøre det som et styre har plikt til å gjøre. Jeg vil gjerne også si at dette ikke minst gjelder de ansatte i styret som jeg synes er en naturlig del av dette organ. Det var dessverre tidligere slik at de ansatte satt nederst ved bordet og ikke så så meget. Dette har jeg ikke opplevet på Hunsfos. De ansatte har hatt meninger og har gitt uttrykk for disse. Men for å slutte der jeg begynte — jeg synes andre får gi en bedømmelse av styret og av det det har utført.

Hva er det da et styre bør gjøre, men som dessverre ikke alltid blir gjort?

— Jeg vil framheve 4 viktige punkter som kommer inn under styrets ansvarsområde:

1. Styret skal påse at bedriften har en kvalifisert adm.direktør, og at denne også har kvalifiserte medarbeidere.

En leder har en veldig stor innflytelse på det som skjer i en bedrift. Det eksempel han setter på godt og vondt, blir ofte noe som andre ansatte i bedriften følger.

Da vi skulle ansette adm.direktør så skilte Egil Flaatin seg ut som en klar nr. 1 blant kandidatene, men vi var ikke sikre på om vi kunne få ham. På dette punkt synes jeg definitivt at styret har gjort sin plikt,

nemlig å skaffe en meget kvalifisert adm.direktør.

2. Styret skal gi ledelsen/organisasjonen lyst og motivasjon til å oppnå resultater.

Styrets direkte muligheter på dette punkt er noe begrenset. Men det som styret kan gjøre er at det som sitt eksempel på måten å opptre på kan gi en viss lyst og motivasjon. Det har vi forsøkt å gjøre i Hunsfos ved at styret når det gjelder enkelt saker som skal behandles, har gitt den som er ansvarlig for en sak anledning til å presentere denne. Vi har da gitt ros og vi har gitt ros, og har forsøkt å gi vedkommende lyst og motivasjon til å fortsette arbeidet. Det er jo dessverre ofte slik at vi ofte har lettere for å gi ros enn for å gi ros, men når ros og ris blir ett hele så synes jeg det letter omgangen oss mennesker imellom.

3. Styret skal delta i utarbeidelse og fastleggelse av ulike mål for bedriften og senere påse at nødvendige tiltak blir truffet for å oppfylle disse målene.

Bedriftens styre har vært flinke til å delta i utarbeidelsen av de kortsiktige mål. Når det gjelder de noe mere langsiktige mål så har det på grunn av den situasjon bedriften har vært i vært noe mere vanskelig. Høsten -83 skal det forelegges en mere langsiktig målsetting for bedriften.

Når det gjelder de kortsiktige mål, så har vi forsøkt å følge opp at disse mål blir nådd, og vi har vært raske til å spørre etter resultatene av de tiltak som har vært iverksatt for at

disse målene skal nåes. Jeg synes styret har vist sterkt engasjement på dette punkt.

4. Styret skal påse at informasjonssystemer, rutiner og beslutningsunderlag blir etablert slik at styret kan utføre oppgavene slik som skissert i de foregående punkter.

Hva dette angår så er vi på god vei på Hunsfos. Jeg føler en stor tillit til at de informasjonen som kommer fram er riktige, og jeg synes også at de blir presentert på en oversiktlig måte.

Som sagt får andre vurdere hvorvidt det styret har oppnådd på disse fire punkter kunne ha vært bedre, men at vi har forsøkt er sikkert.

Du ble tildelt Farmands pris for fremragende bedriftsledelse i 1981. Hvordan kan det ha seg at en erfaren leder som deg kan avse tid til å være med på kurs som SAIL -82 (Seminar administrasjon, innovasjon, ledelse?) Helt ung er du jo ikke (54).

— Det er meget viktig at også en som har oppnådd en viss alder og har en viss erfaring som bedriftsleder avser tid til å gå på kurs som introduserer nye ting. Det jeg lærte om bedriftsledelse da jeg studerte, og det som jeg lærte for 10 - 15 år siden, er ikke dekkende for slik en bedrift ledes i dag. Om du ikke selv er villig til å delta i den forvandleringsprosess som skjer også når det gjelder bedriftsledelse, så

tror jeg du snart vil føle deg utenfor. Jeg synes det er viktig at en på slike kurs treffer folk som er yngre og eldre enn deg selv. Spesielt viktig er det å treffe yngre mennesker som har andre syn enn en selv. På den måten har en muligheter til å justere sitt eget syn og forsøke å utøve en ledelse som er i tiden.

Det er helt sikkert at bedriftsledelse er i stadig forandring på samme måte som alle andre ting i samfunnet. Derfor avser jeg tid til å delta i kurs og seminarer.

Hvordan ser du på Hunsfos Fabrikkers fremtidsmuligheter?

— Tidligere har jeg i styret og på generalforsamlingen sagt at slik jeg har registrert det så synes jeg at det viktigste som har skjedd med Hunsfos er at bedriften og de ansatte har begynt å få tilbake troen på seg selv. Det er bare ved å ha troen på seg selv at man kan lykkes. Jeg sa også at noe av den klagesangen som jeg iallefall til å begynne med ofte hørte nå har stilnet.

Hunsfos må innse — og det tror jeg de aller fleste nå gjør — at bedriften må klare seg selv. Dette er noe man må gjøre. Når Hunsfos viser resultater så får Hunsfos tillit hos sine ansatte, hos bankene, hos leverandører og hos sine kunder. For å utdype det siste — nemlig kundene — noe mere: Kundene må ha tilliten til at Hunsfos fortsetter som bedrift, og ikke slik det kanskje var

for noen år siden at det stadig ble spekulert over om det snart var slutten for Hunsfos og at man derfor ikke burde være kunde lenger — det ville allikevel snart være slutten.

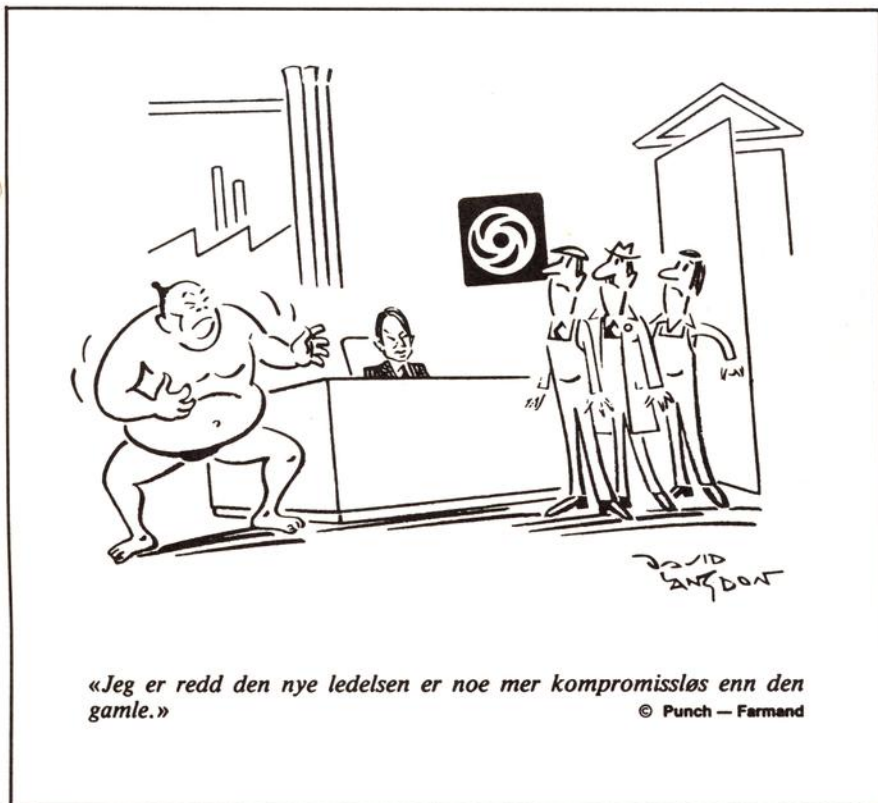
Om man innser dette: Vi må ha tro på oss selv, og vi må jobbe hardt — det tror jeg få har vondt av. Da ser jeg positivt på Hunsfos fremtidsmuligheter. Men at det blir noen dans på roser — det tror jeg ikke. Det er hardt, effektivt arbeid som er nødvendig for at Hunsfos skal ha fremtidsmuligheter.

Hva er årsaken til at du nå går ut av styret?

— Det er to årsaker til at jeg går ut av styret. Det ene er den arbeidsmessige belastning som jeg har i min jobb som gjør at jeg må prioritere visse oppgaver. Den andre årsaken er at jeg har en stor tro på at en forandring i styret er nødvendig. Det er vel dessverre slik i Norge at du kommer ofte inn i et styre og så blir sittende der for lenge. Du blir ikke den impulsgeber som du burde være, og kanskje du heller ikke ser tingen på den friske og nye måten som et styre i grunnen bør gjøre. Jeg har stor tro på og stor tillit til den som skal overta etter meg, nemlig Otto Lorentz Larsen, som er Kristiansander og en jevnaldrende barndomsvenn av meg, blir en meget god styreformann for Hunsfos. Otto Lorentz Larssen har vist at han er meget dyktig som bedriftsleder — dette forteller jo resultatene fra Horten Verft med datterselskaper. Jeg ønsker ham lykke til med jobben.

Du er selv Sørlanding. Synes du vi er for lite "tøffe" her nede på "den bløde kysstriba"?

— I de senere år har jeg levet lang tid i utlandet, og jeg vil vel si at erfaringen fra Sverige, Tyskland og flere europeiske land og noe fra Amerika er at industrien der er noe mere tøff enn i Norge. Om den "bløde kysstriba" gjør Sørlandingene mindre tøffe enn i industrien for øvrig i Norge, synes jeg ikke jeg har forutsetninger for å uttale meg om. Dessuten kan det hende at jeg, om jeg skulle komme med en uttalelse kunne støte noen, og jeg vil selvsagt fremdeles gjerne bare ha gode venner på "den bløde kysstriba".

Heder til direktør Walter Rostoft og direktør Kåre Moe

Hunfosposten vil gjerne være med å hedre avgående ordfører i Bedriftsforsamlingen og avtroppende styreformann Kåre Moe ved å gjengi den nyvalgte ordfører i Bedriftsforsamlingen disponent P.A. Ellingsen's tale ved årets generalforsamling.

Walter Rostoft

Jeg føler trang til å si noen ord til deg Rostoft når du nå fratrer som ordfører i Hunsfos' Bedriftsforsamling.

Ditt virke for bedriften var først som styremedlem fra 61-71, med permisjon fra 66-70, da du satt i Kongens råd, og som ordfører først i Representantskapet og så i Bedriftsforsamlingen fra 71 til dags dato. I den tiden du har vært med har det skjedd meget her på Hunsfos. Jeg nevner i fleng: Omstilling fra magasin-papir til andre høyverdige kvaliteter, ny kraftstasjon, nytt kokeri, ny avd. 9 og miljøverntil-

tak for langt over 100 millioner kroner.

Kanskje var det nettopp disse miljøverntiltak uten hjelp av noen art som vingestekket oss og var medvirkende til de vanskelige tider vi kom opp i. Vi skal ikke glemme at våre konkurranter på den andre siden av Kjølen fikk inntil 75 % subsidier for liknende tiltak.

Vi har greid oss med et skrik!

Når du nå trekker deg tilbake som følge av vedtekter du selv har vært med på å innføre, er det vemodig at vi ikke får se deg mer som ordfører. Vi ønsker

imidlertid at du "for all the years to come" får nyte ditt otium. Du har alltid vært vennsæl og en "fredspipe er blitt ditt bue-merke".

(På Bedriftsforsamlingens møte fikk han overrakt en fin snadde som symbol på forsamlingens takknemlighet).

Det er ikke bare Bedriftsforsamlingens ordfører som forlater oss idag — også Styrets formann Kåre Moe trer tilbake.

Kåre Moe kom inn i Hunsfos' Styre i desember 1978 og virket som formann fra 81 til i dag.

I den tid du satt i Styret var det særst vanskelig for Hunsfos, men ved felles anstrengelser ble "skuten" som var kommet inn i svært urent farvann, bragt ut i åpnere sjø — og lettet adskillig (kraftstasjonen og 95% av aksjekapitalen). Du har med sikker og hård hånd bragt den dit den er i dag.

Du har i hele ditt virke i Styret hatt som målsetting, likviditet og resultatorientering og optimisme, men du har også gitt dine medarbeidere her nede handlefrihet. Det er meget som tyder på at nettopp denne handlefrihet gir meget positive utslag på det norske marked og på enkelte områder er Hunsfos blitt markedsleder — takk for din innsats for Hunsfos.

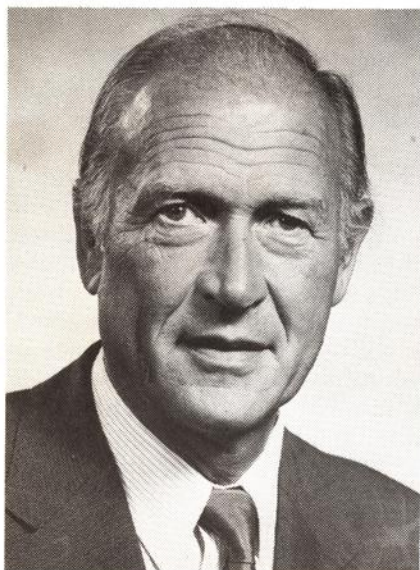

Bedriftsforsamlingen

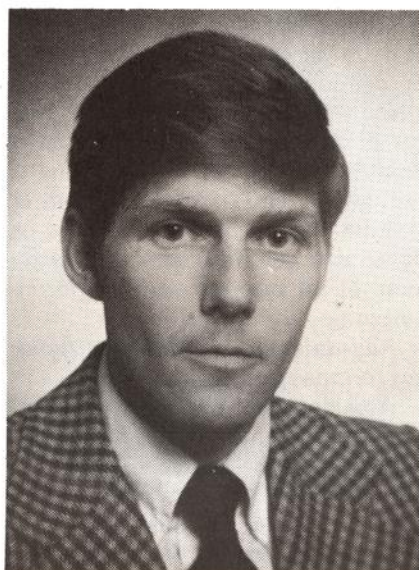
Etter valgene i vår er sammensetningen disponent Per A. Ellingsen (ordfører), skogeier Trygve Flaa, direktør Tore Egil Holte, direktør Peter M. Jebsen, ordfører Ragnar Krogstad, disponent Hans G. Magelssen, fylkesrådmann Birger Strømsvåg (ny), direktør Eivind Wigstøl, maskinfører Harry Arntsen, mekaniker Reidar Arntzen (ny), mekaniker Øystein Lie (ny). De nye medlemmer vil vi omtale i neste nr.

TRE NYE STYREMEDLEMMER

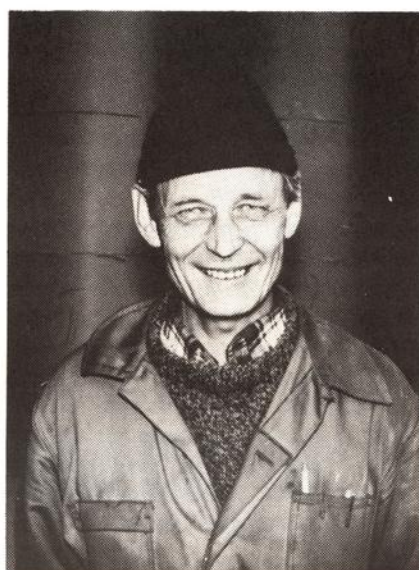
Etter valgene i vår sitter nå i styret for Hunsfos Fabrikker. Direktør Otto Lorentz Larssen (ny), direktør Einar Wahlstrøm, direktør Guttorm A. Vennesland, direktør Erik Engebretsen (ny), direktør Egil Flaatin, lønningssjef Kåre Berg Andresen og lagerarbeider Trygve Holtet (ny).

*Otto Lorentz Larssen,
den nye styreformann
for Hunsfos Fabrikker*

Erik Engebretsen

Trygve Holtet

Otto Lorentz Larssen er født 15.06. 1928 i Kristiansand, er gift og har fire barn.

Etter bedriftsøkonomisk utdannelse begynte Otto Lorentz Larssen ved Kristiansands Jernstøperi A/S og ble her adm.direktør fra 1960.

Overtok som adm.direktør i 1972 ved Horten Verft A/S. Arbeider i tillegg som styreformann ved bl.a. Wichmann Motorfabrikk A/S og Pusnes Marine and Offshore A/S.

Innen offentlige institusjoner har Otto Lorentz Larssen vært formann ved Norsk Produktivitetsinstitutt A/S i 5 år.

Hobbyer er jakt og fiske, foretrekker tennis og seiling som mosjonsaktiviteter.

Erik Engebretsen (34) gikk inn i Hunsfos' styre i vår.

Engebretsen er Diplomøkonom fra Bedriftsøkonomisk Institutt fra 1972 og har senere studert til Master of Science i Finansiering/Investerings og Master of Business Administration i Administrasjon ved University of Wisconsin – Madison.

I periodene 1972 – 75 og 1977 – 79 arbeidet Engebretsen ved Bedriftsøkonomisk Institutt i forskjellige stillinger innen undervisning, forskning og administrasjon, sist som Studiesjef.

Fra 1979 til 1981 ledet han Industriavdelingen i Kredittseksjonen i Sentralkontor Øst, Bergen Bank i Oslo.

Fra 1981 til 1983 var han ansatt i A/S Norcem i konsernstabsledelsen som ass.direktør for Norcems nye virksomhetsområder og internasjonale representasjonskontor.

Engebretsen tiltrådte 1. mai i år, som Økonomidirektør i Unitor Ships Service AS med ansvar for Sektor Finans og Administrasjon.

Erik Engebretsen er gift med Marit Engebretsen, og de har ett barn.

Trygve Holtet er 57 år, født i Nes på Romerike, er gift og har 4 døtre.

Etter å ha arbeidet hjemme i skog og jordbruk, dro Holtet etter krigen til Oslo og arbeidet 3 år i bygningsbransjen. I 1949 begynte han på Hunsfos, først som sporskifter og etter 1957 som lagerarbeider på papirlageret.

Holtet har hatt en rekke tillitsverv i bedriften, bl.a. styremedlem i Hunsfos Arbeiderforening, Hunsfosheimen og Hunsfos Hjelpekasse. Dessuten er han tillitsmann for sin avdeling, verneombud og de to siste valgperioder har han også vært arbeidstaker-representant i bedriftsforsamlingen. Av andre verv kan nevnes formann i styret for Vennesla kommunale skoger og den kommunale skogreisningsnemnd samt medlem av forstandskapet for Vennesla Sparebank.

I sin fritid er Trygve Holtet først og fremst kjent for sin aktive innsats som skytter, og er nå bl.a. formann for Agder Skyttersamlag.

MARKEDSFØRING I ENGLAND

Ole Jacob Tharaldsen

„Hunfos posten hadde i juni –79 en beskrivelse av Ole Jacob Tharaldsens levnetsforløp i forbindelse med at han ble valgt inn i Hunfos Fabrikkers styre som representant for funksjonærene. Han begynte på Hunfos i 1961. I 8 år var han helkontinuerlig skiftarbeider. I de siste 14 årene har han arbeidet i "Det Hvite Hus". Han overtok stillingen som produksjonsplanlegger da Helge Nordhagen sluttet for 5 år siden.

– Vi spør Ole Jacob om hva han har gjort siden sist vi omtalte ham.

– Jeg fortsatte som sjef for planlegningsavdelingen. Da Sagemo skiftet jobb overtok jeg hans stilling som materialstyringssjef i en periode, og drev da med dette til jeg gikk over på noe ganske nytt for meg – salg.

Jeg har jo vært en av de heldige på Hunfos som har fått prøve nesten alt, så da muligheten bød seg grep jeg denne. Meningen er at jeg skal prøve å fylle tomrommet etter Birger Fjeldstad når han trekker seg tilbake noe som jeg tror blir svært vanskelig.

– Vi har hørt at du i 2 omganger har hatt lengre opphold i England og vil gjerne høre litt om hensikten med besøkene.

– Oppholdene kom i stand som et ledd i våre bestrebelse på å intensivere markedsføringen på det Engelske marked. Dette marked er vårt viktigste i Europa spesielt når det gjelder MG-papir. Jeg var i England 4 uker før påske og 3 uker etter påske.

Den første perioden tilbrakte jeg stort sett i Sør-England med utgangspunkt i vår agent Crossley's kontor i London, og reiste da rundt sammen med Crossley's agenter og prøvde å selge vårt papir.

Dette høres kanskje liketil ut, men jeg vil si ut fra den erfaring jeg gjorde at det er den hardeste jobben iallfall

jeg har gjort. Du skal reise mye og kanskje treffe flere kunder hver dag. Alle er nye for deg. Du er omgitt av engelskmenn på alle kanter og av engelsk språk. Du skal prøve å oppføre deg som en skikkelig representant for Hunfos. Og når du forlater en kunde så bør han sitte igjen med det inntrykk at dette var en behagelig forbindelse – og det var et menneske han likte og gjerne vil handle med. Jeg har vel funnet ut at salg går meget ut på å ha et skikkelig forhold til kundene dine – for det vil alltid være flere som er framme med noenlunde like tilbud og da er det den forbindelse du setter mest lit til som går av med forretningen.

– Kan du beskrive hvordan en typisk dag fortoner seg?

– Arbeidsdagen i England startet normalt kl. 9, men da vi ofte hadde lang reise til kundene startet vi 1/2 8 – 8 om morgenen. Vi måtte prøve å komme utenom de verste trafikkorkene og det var ikke lett. Forhandlingene hos første kunde begynte ved 10-tiden, og så hadde vi ennå 2–3 å besøke. Tiden ble knapp så vi måtte oftest i all hast slenge innom nærmeste pub for å få en lett lunch. Ved 19 tiden var vi tilbake og da var det ikke så mye „fighting spirit” igjen. Det ble bare å få middag, slappe av og lade opp til neste dag. Så det var ingen dans på roser.

Folk tror muligens at det å reise til utlandet og bedrive salg er noe kosebetonet. Men det kan jeg si at det er det langt i fra. Du er i utlandet og kjører forbi mange kjente steder, men det er uhyggelig lite du får sett egentlig. I motsetning til vanlig var jeg i England også i helgen. Det var den tristeste tiden for da lengter du mest hjem, men tross alt fikk jeg da se litt mere enn ansikter fra kunder og kontorbygg.

– Hvilke kvaliteter konsentrerte du deg om under besøkene?

– I og med at jeg arbeider i MG-avdelingen var det jo primært alle MG-kvaliteter som jeg konsentrerte meg om. Men det ble også besøkt kunder som kjøper MF og som hadde klager som burde avklares med en gang. Da jeg allikevel var på besøk tok jeg meg av dette også, men som sagt var det om å gjøre å rekke over flest mulig MG-kunder for å få kjennskap til det som er forutsatt at jeg skal holde på med senere.

– Hvordan syntes du engelske kunder vurderer Hunfos som handelspartner.

– Rent generelt vil jeg først si at jeg har inntrykk av at Norge som land er godt ansett i England. Så jeg tror at vi som kommer fra Norge har en fordel framfor svensker og finner og de fleste andre.

Hunfos er spesielt ansett for å være en bedrift som leverer et absolutt kvalitetsprodukt. Vi har et kjent navn – spesielt på MG-siden hvor vi har vært kjent i England i mange år.

Vi ble godt mottatt overalt og mitt inntrykk er at Hunfos' muligheter på det engelske marked fremdeles burde være gode og at England kommer til å være et av våre hovedmarkeder også i fremtiden. Men det avhenger helt og holdent av om vi klarer å holde et stabilt, skikkelig kvalitetsnivå, at vi klarer å levere varen til en pris som kundene kan akseptere og at vi kan opprettholde den service som vi etter hvert er blitt kjent for i England.

Et annet viktig poeng er også at det kan være lett å komme inn til en kunde men leverer du papir som er dårlig en eller to ganger så er du fort ute igjen. Da er det adskillig verre å bygge opp igjen den tilliten du har mistet. Så det er voldsomt viktig at vår kvalitetskontroll er god og at vi holder et jevnt godt kvalitetsnivå.

– Besøkte du nye kunder?

– Som tidligere nevnt så var oppholdet et ledd i det vi kan kalle intensivt markedsføring. Etter besøket i Sør-England var jeg de siste 3 uker i Nord-England med Crossleys kontor i Manchester som utgangspunkt. I løpet av de 7 ukene var det en skjønn blanding av nye og eldre kunder som ble besøkt. Å besøke nye kunder er en viktig del av markedsføringen, og det er mange ganger den hardeste jobben for det er vel litt lettere å holde en forbindelse ved like enn å prøve å komme igang med noe nytt.

Hva resultatene blir av våre anstrengelser får fremtiden vise. Jeg synes selv at det var en del positive signaler, så det burde vel være muligheter for at vi kan få en del nye forbindelser.

I det hele tatt er det klart at det er bare en måte å få nye kunder på. Du må reise ut for å besøke dem da kommer aldri av seg selv.

Frotapulping/Frotableking hva er nå det?

Hans Fleischer

Vi har jobbet siden årskiftet 76/77 med frotapulping og det ble tatt opp som spesielt prosjekt for 4 – 5 år siden.

Frotapulping er en høykonsistens maling av cellulose som gjør akkurat det motsatte av vanlig raffinering av maling: Istedet for å øke slit- og sprengstyrken og å redusere rivstyrken så øker frotapulpingen riv styrken og tøyningen og minsker slitstyrken. Samtidig blir massen mye renere. Nå må vi blande inn kjøpt sulfatmasse for å få opp rivstyrken. Dette fordi vår masse kommer fra kokeren med høy slit og rel. lav riv.

Håpet er at vi skal erstatte en blanding av innkjøpt sulfat og bleket furu med frotapulpet gran.

Vi har kjørt en rekke forsøk på frotapulpanlegg hos MoDo i Sverige og på Rena Kartongfabrikk i samarbeid med Høgskolen i Trondheim og med P.F.I.

Det er likevel en del spørsmål som man ikke får svar på før et anlegg settes inn i drift her på Hunsfos:

- Blir renheten på ubl. gran god nok til at vi kan bruke den i tapetpapir?
- Hvor mye faller lysheten på det ferdige papir når vi bytter ut 10 – 20 – 30 % bleket masse med frotapulpet gran?
- Hvordan går det med bekproblemene?
- Blir styrken stabil og god nok?
- Hva med pregbarheten av papiret?

For å få svar på disse og mange flere spørsmål har vi satt opp et lite anlegg i PM 5 som nå er under innkjøring. Noen resultater har vi, men det er for tidlig å trekke noen konklusjoner enda.

Under arbeidet med frotapulping er vår utviklingsavdeling kommet inn på, for sulfitindustrien, helt nye prosessideer som har resultert i prosjektet **FROTABLEKING**. Nedenfor gjøres det nærmere rede for dette.

PRINSIPP OG ANVENDELSESOMRÅDE

Frotableking er en ny prosess hvor man gir ubleket cellulose en kjemisk og mekanisk behandling ved høy temperatur og ekstremt høy masse- og kjemikalie-konsentrasjon. Herved oppnår man en kombinasjon av øket renhet, lyshet og brukerstyrke.

Den frotablekte massen kan enten brukes direkte som armeringsmasse i treholdige papirprodukter, hvor vi tidligere har brukt fullbleket masse, eller den kan blekes videre i et etterblekeri.

HVA OPPNÅR MAN VED Å FROTABLEKE UBLEKET CELLULOSE?

Forventingene ligger på flere nivåer. Det forskning- og utviklings-arbeidet som ligger foran oss vil gi svar på hvor langt vi kan nå.

FROTABLEKET GRAN CELL. SOM ARMERINGSMASSE

Vi regner med å komme frem til en frotableket grancellulose som har renhet, lyshet og styrke nok til at den kan brukes som armeringsmasse i de fleste av våre treholdige papirprodukter. Det vil si at vi kan erstatte 10 – 12000 tonn bleket cellulose med frotableket cellulose pr. år. Et vellykket gjennomført prosjekt kan bety en besparelse på kr. 5–800 pr. tonn.

Vi håper vi kan erstatte all bleket masse i treholdig papir, ca. 15.000 tonn med dette nye produktet.

Frotableket gran masse betyr samtidig et nytt interessant råstoff for våre MG- papirmaskiner.

FROTABLEKING SOM FØRSTE TRINN I BLEKERIET

Vi regner med å:

- redusere klormengden i etterblekeriet med 30–40 % samt spare energi

og kjemikalier for ca kr. 50 pr. tonn.

- redusere harpiksproblemene tilsvarende kr. 2 millioner pr. år.
- få jevnere lyshet, renhet og styrke på fullbleket masse.

Vi håper på å:

- kunne bruke vesentlig ferskere virke i prosessen og derved redusere teknisk nødvendig lagringstid og tømmerlager med 30–40 %.
- få et enklere blekeri med vesentlig reduserte blekekostnader og en betydelig reduksjon av blekekjemikalier, spesielt klorholdige forbindelser.

Det er *en viss mulighet* for at vi på sikt kan:

- øke utbytte på frotableket gran cellulose med 10–20 %.
- komme frem til et helt klorfritt blekeri.

Forts. neste side

Forts. fra forrige side

Vi må forvente at:

- det ligger et betydelig forsknings- og utviklingsprogram foran oss, først i pilot plant skala og senere i full skala når nødvendig utstyr er installert i råstoff-fabrikken. Det kan oppstå mange prosessuelle problemer underveis.
- det vil være stor interesse for prosjektet både innen- og utenlands.

FREMDRIFTSPLAN

Pilot plant forsøk vil bli gjennomført i et anlegg i papirfabrikken med en kapasitet på 1 tonn pr. time i sommer. Parallellt vil vi få utredet forskjellige alternativer for fullskala drift i råstoff-fabrikken.

Vi kan ha et utkast ferdig i løpet av sommeren detaljert nok til å søke om forsknings- og utviklingsstøtte via NTNF.

Vi håper på å kunne ta en endelig beslutning i de styrende organer i løpet av høsten, og at anlegget kan stå klart om ca 12 til 18 måneder.

Dette prosjektet har stor kvalitetsmessig og økonomisk betydning for Hunsfos Fabrikker, og vil også kunne bety meget for andre deler av treforedlingsindustrien. Spesielt med tanke på å redusere kostnader i forbindelse med bleking og raffinering av cellulose og tremasse.

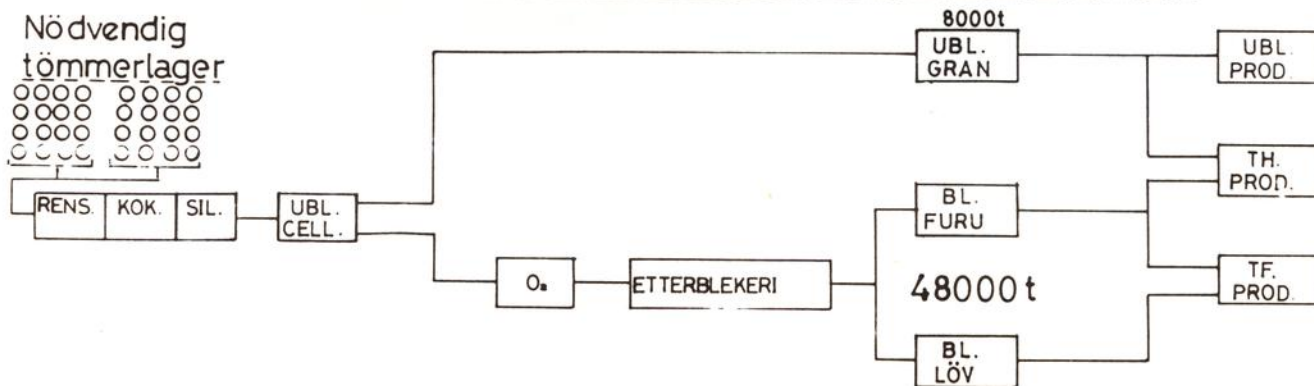
Hunsfos 16.05.83
H. Fleischer.

AVSLUTNING

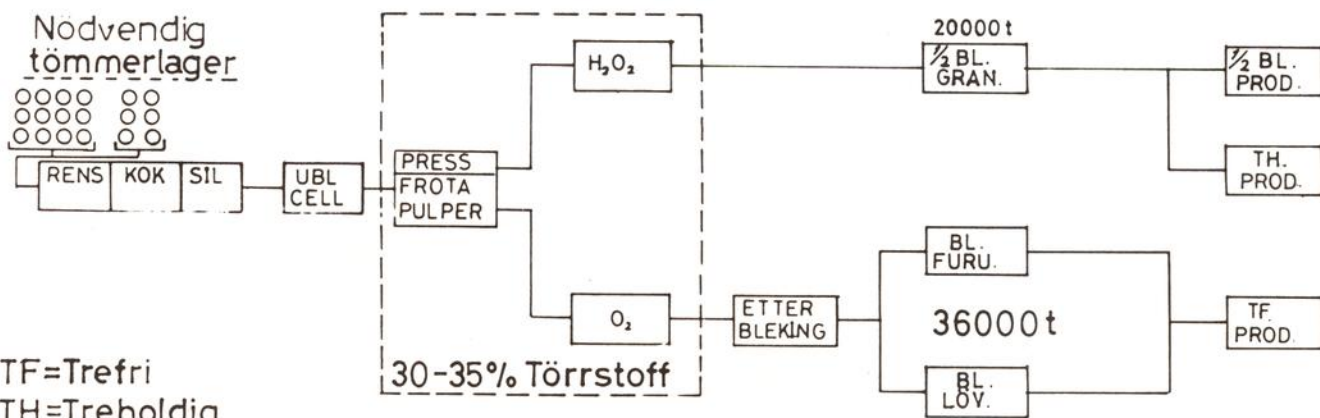
Selve frotablekingen er i prinsippet en enkel prosess selv om den aldri har vært prøvd i industriell skala tidligere. Resultatet av prosessen er avhengig av at man klarer å optimalisere forholdene før og i selve frotablekeprosessen og i de etterfølgende vaske- og nøytraliseringsstrinn.

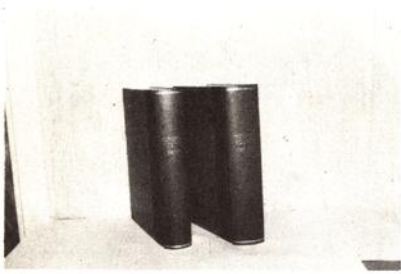
MÅLSETTING : VI ÖNSKER Å ERSTATTE DAGENS CELLULOSESYSTEM :

-MED MORGENDAGENS

TF=Trefri
TH=Treholdig

Hunfosposten for 30 år siden

– Under „Den gamle garde” ble Knut J. Lunden intervjuet. Han var 93 år og i god form. Fremdeles var pipa en god venn. Skråtobakk hadde han røkt siden han var en guttunge og det hadde han ikke hatt noe vondt av. Han bodde i Venneslas eldste hus ved toppen av Lundekleiva som da var over 200 år gammelt. Han måtte gå på skole på Kvarstein da det verken var skole på Vikeland eller Hunfos. Læreren Bernt Robstad var fra Øvrebø. Konfirmert ble han i Vennesla av en prest som het Meisterlin – Mestforlein var det noen som kalte ham. Sommeren 1880 begynte han i smia på Hunfos – Otterelvsnas Papirfabrikk het det den gangen. Den ble anlagt i 1873. Der var ca. 100 mann i arbeid og bare en papirmaskin. Før fabrikkene ble bygd var Hunfos en skogbevokst holme hvor ungene gikk på oppdagelsesferd. Øya eides av Endre Moseid. Det var mest folk fra bygda som bygde fabrikkene.

Knut og kona hadde 14 barn. Han bygde sin egen smie og hadde hjelp av kone og barn under arbeidet. Barna gikk med middagsmaten hans opp til Hunfos. Da han kom hjem, tok han en hvil, og så kunne han jobbe til kl. 10–11 om kvelden. Han hadde aldri vært syk, leste gjorde han og hørte godt også.

– Martin Hansen på verkstedet hadde funnet opp en ny slipemetode som gjorde at knivene på Masson Scott maskinen holdt mye lenger før de måtte slipes på ny.

– Hunfosheimen var fulltegnet i påsken. Bedriften hadde kostet gulvtepper, ingeniør P.A. Ellingsen hadde skjenket heimen en større boksamling, og en av bedriftens arbeidere hadde gitt verket om den 2. verdenskrig. Anders Myrstad kunne berette at veien inn til heimen skulle bli ferdig det året.

HISTORIE

– Papirmester Willy Jensen hadde komponert en vals som han kalte „sugevalsen” og som fikk sin uroppførelse på Bedriftskorets årsmøte hvor komponisten selv spilte fiolin i orkesteret.

– Det nye velferdsbygg ved Ålefjær-anlegget ble tatt i bruk. Det var tilknyttet et lite verksted.

– Jacob B. Danielsen berettet om Hunfos som en av de store NSB-kunder. Rekord hittil var 55 vogner på en dag. Videre ble 11 eksportbåter ekspedert på en lørdag.

– Fotball: Hunfoslaget var i storform og hadde hittil i år hatt bare seire. Fleste scoringer hadde Kaare Olsen med 7 mål.

– Elektrokjeler. Det nye anlegget ville få to kjeler hver på 16.000 Kw fra VAE og en tredje på 10.000 Kw beregnet på kraft fra Hunfos Kraftstasjon. Samtidig måtte VAE bygge ny linje fra Kulia til Hunfos.

– Hunfos fikk byggetillatelse for egen brannstasjon (den samme som vi har i dag).

– Teknikkens triumf på Silokaia: Det var anskaffet „to sindrik konstruerte trucker” som ble kjørt av Peter Damgård og Trygve Pettersen.

– Øystein Lie som tross sine 23 år var „veteran” på Vindbjart mente at bedriftslaget burde kunne gå helt til topps i fotballserien. Lie hadde 7 sesonger bak seg på Vindbjarts A-lag og var nå gått over på bedriftslaget.

– T.K. skrev om de forunderligste effekter som er funnet i papirfillene og i snitthaugene – saker som forårsaker brudd i papirmaskinen og i kalenderen, eller enda verre vanskeligheter hos kundene (se illustrasjonen tegnet av Kaare Paus). Selv det mykeste kvinne hår kunne føre til de største komplikasjoner og produksjonsstans.

Artiklen sluttet med å sitere fra H.C. Andersens eventyr om de norske og danske papirfillene:

”Det kan også komme noget godt av fillene, når de bare er vel ute av kluteballen og forvandlingen er skjedd over til sannhet og skjønnhet, de lyser i god forståelse, og i den er velsignelse.

– I 1957 hadde det vært større sykdomsfravær og skoft. Asiasyken måtte ta en del av skylden.

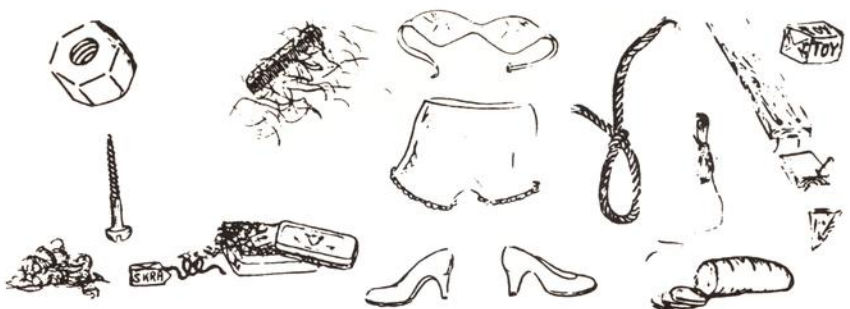
Tapte arbeidsdager pr. 100 arbeidsdager:

Menn	3.00	(skoft 0,01)
Skiftarbeidere	4.27	(skoft 0,19)
Kvinner	10.30	(skoft 0,58)

– Martha Ulltveit ble ansatt fast som bedriftssøster etter å ha vært vikar i 7,5 mnd for søster Astrid Hilfling Rasmusen.

– Henry Larsen ble gjenvalgt som formann for bedriftsidrettslaget. Formann for skigruppa ble Kåre Olsen og for fotballgruppa Finn Lund.

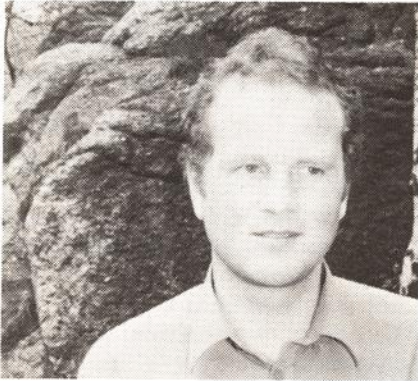
Forts. neste side

Hunfos' hittegodsavdeling

De forunderligste effekter finnes i papirfille- og snitthaugene

Harald Skuland ny bedriftslege

Harald Skuland

Harald Skuland har vært ansatt siden mars i år på deltid som bedriftslege. Fra august av blir han fast ansatt med 15 timer tjeneste pr. uke. Resten blir privatpraksis.

Han er født på Homstein i Øvrebø og gift med Else Lill født Gunufsen

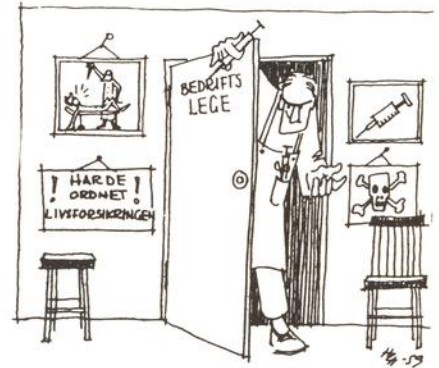
som har sine røtter i Vennesla. Bestefaren var den kjente Hunsfosveteran Kristen Gunufsen. Ekteparet har 2 barn og har bygget hus på Heptekjer 2.

Skuland ble uteksaminert fra Universitetet i Oslo i 1981. Siden har han hatt distriktturnustjeneste bl.a. i Vennesla og tjeneste på sykehus. Fra sept. -82 har han vært ved legesenteret i Vennesla hvor han fortsetter til august.

Vi spør Skuland om han har noen spesielle mål med hensyn til bedriftslegetjenesten.

— Jeg har godt håp om å få bevilgning til et EKG-apparat. Det er ganske dyrt og er tenkt brukt for en del i forbindelse å teste hjertet under rutinekontroll av de ansatte.

Miljøspørsmålene har jeg ikke hatt tid til å vurdere ennå så jeg har ikke noe konkret å komme med ennå. Det er jo interessant å studere sammen-

— Værrig' neste.

hengen mellom sykdom og arbeidsmiljø. Det er jo det alle bedriftsleger gjør. Jeg regner med at jeg kan få hjelp av arbeidstilsynet når det gjelder spørsmål som er spesielle for treforedling.

Vi ønsker Skuland lykke til i den meget krevende jobb som angår kroppen og sjelen til oss alle.

Forts. fra forrige side

Det velsignede fjernsynet.

I staten California ble det i fjernsyn på en uke vist følgende:

91 mord, 10 tyverier, 7 overfall, 4 innbrudd, 3 kidnappinger, 2 selvmord, 1 utpressing, 1 mord under en eksplosjon som krevet 15–20 menneskeliv, og så mange slagsmål at det ikke lot seg gjøre å telle dem, forteller New Herald Tribune.

Eia var vi der!

— Nytt fyrhus var under bygging på Sagtomta. I det gamle fyrhuset var det 7 dampkjeler og på utsiden et digert lokomotiv. Dette skulle erstattes med en kjel i det nye fyrhuset.

Hunsfosposten for 25 år siden

— Adm. direktør Gunnar Borgen meddelte at vi hadde klart å holde samtlige 6 papirmaskiner i gang til tross for at markedet hadde utviklet seg i ugunstig retning. En av grunnene hertil hadde vært at vi kvalitetsmessig sett hadde vist fremgang gjennom de siste 6 måneder og at det var ført nøyaktigere kontroll med det papir som leveres. En medvirkende grunn hadde vært at vi i en viss grad hadde påtatt oss leveranser som vi normalt ikke er

innstilt på og som betydde økonomiske ofre. Av investeringer nevnte han at det ville bli bygd nytt valsepleri. I fyrhuset ville det bli installert nye elektrokjeler på tils. 30.000 Kw. Dette utførtes i samarbeid med VAE for å muliggjøre tilførsel av større mengder spillkraft i den hensikt å redusere oljeforbruket. Maskin 1 skulle ombygges.

— Tømmersjef Arne Holmsen kunne fortelle at det nå ville gå med 180.000 m³ med full drift. Det hadde vært kvoteregulering for grantømmer i endel år. I alt får vi 100.000 m³ i Norge. Resten er import fra Finland og Russland.

— Etter valgene på generalforsamlingen hadde styret denne sammensetningen: Direktør Johs. B. Knobel, formann, ingeniør P. A. Ellingsen, viseformann, direktør Per M. Hansson og direktør Gunnar Borgen.

— Bedriftens utdannelsesfond: To nye stipendier ble utdelt til Willy Moseid og Odd Sandtveit for studier ved treforedlingslinjen ved Horten Tekniske Skole. Tallet for Stipendiater kom derved opp i 6.

— Sivilingeniør Rolf Lindseth ble ansatt som teknisk direktør. Driftsingeniørene T. Kittelsen og P.L. Schøpp ble forfremmet til overingeniører for sine respektive avdelinger.

— Arbeiderenes Opplysningsforbund holdt fra 12.–19. april kurs på Hunsfosheimen om økonomisk og industrielt demokrati.

Kursleder var sekretæren i Vest-Agder Distriktsstudienemd, Rostad Woxeng, og forelesere var sekretær i Det Norske Arbeiderparti Aake Anker Ording, leder for Områdeplanleggingen Birger Strømsvåg og sekretær i Finansdepartementet Peder Kleppe. Kurset hadde 22 deltakere samt en gjest fra Rosenkilde folkehøyskole. Fra Hunsfors deltok Olaf Jortveit, Gustav Andersen, Anders Egeland, Johnny Hagen og Jan Nilsen. Dette var det andre kurset som var arrangert på Hunsfosheimen og det var håp om at det skulle bli tradisjonelt.

— Hunsfos Fabrikkers Pensjonsfond for Arbeidere var på 3,5 mill. kr. Styret besto av Nils Voreland, direktør Borgen og regnskapssjef Hagman.

Årsmøte i Hunsfos Arbeiderforening

Formannen

ÅRSMØTE I HUNSFOS ARBEIDERFORENING

Hunsfos Arbeiderforening avholdt sitt årsmøte den 22. mars. Møtet fant sted i kantina, og 56 medlemmer hadde funnet veien dit. Etter å ha gjennomgått foreningens regnskaper, ble det holdt en orientering ang. papirbransjen av nestformann i N.P.F. Arne Martinsen. Deretter ble det orientert fra foreningens representanter i henholdsvis Hunsfos Fabrikkers styre, arbeidsmiljøutvalget, og forsikringsutvalget. Utdeling av forbundets 30-års nål ble foretatt av Arne Martinsen. Følgende hadde oppnådd dette:

Gudmund Høiklev, Lorentz Larsen, Karl Linde, Gunstein Tveitaa, Leif Omdal, Alfinn Tønnesen, Rolf Uteng, Oskar Karlsen, Gunvald Kristiansen, Sigurd Omdal, Knut Peersen, Petter Østrem og Anders Ånonsen.

Et forslag fra valgkomiteen om å gå over til 2-årige valg, og dermed sløyfe halvårsmøtet, ble enstemmig vedtatt. Et annet forslag om å gå tilbake til nedregnet timelønn, og dermed full lønn i avspasering, ble ikke anbefalt.

Ellers ble det bevilget kr. 15.000 til nytt tak på Hunsfosheimen. Videre ble det bevilget til kjøp av aksjer i L.O.s nye attføringssenter i Rauland.

Valget gav følgende resultat (valgt for 2 år).

Formann: Lorentz Larsen
Sekretær: Reidar Liane
Styremedlem: Åsta Ingebretsen
" Reidar Arntzen
" Sigfred Lilløy (ny)
" Alf Renstrøm
" Ellen Kristensen (ny)
2. varamann: Torjus Stavenes
3. varamann: Vidar Linde
4. varamann: Ola Bjarne Nesheim
Studieleder: Thorbjørn H. Olsen

VALGKOMITEE:

Formann: Trygve Holtet
Medlem: Magne Sakkariassen

STUDIEUTVALGET:

Formann: Thorbjørn H. Olsen
Medlem: Irene Askekjær
Medlem: Jan Olav Lunden

VESØY STYRET:

Kasserer: Olav Ruud (midlertidig)
Medlem: Ellen Kristensen
" Arna Ellingsen
" Magne Rosfjord
" Arvid Hvalsmarken
" Torbjørn Bjorå
Sekretær: Bjørn Inge Løland

HUNSFOSHEIMEN STYRET:

Kasserer: Sverre Nilsen (Styret har fullmakt til å finne 2 nye medlemmer).

REPRESENTANT TIL A.O.Fs ÅRSMØTE:

Representanter: Rolf Andersen og Arild Larsen
Varamann: Steinar Byremo

REPRESENTANT TIL AGDER ARBEIDSPRESSE:

Representanter: Øystein Lie og Reidar Arntzen
Varamann: Audun Ormshammer

BEDRIFTSUTVALGET:

Medlemmer: Øystein Lie og Alfinn Tønnesen
Varamann: Arne Larsson og Jan Skårdal

DATAUTVALGET:

Harald Mitander, Magne Rosfjord, Thor Inge Lund

REVISORER: Axel Holger Ståhl og Alfinn Tønnesen.

De tilstedeværende som mottok 30-års nålen.

Årsmøte i Hunsfos Funksjonærforening

Formannen

Det ble avholdt årsmøte i kantina 24/3-83.

Formannen refererte årsberetning og regnskap, som ble enstemmig godkjent.

Kåre Berg Andresen orienterte om kraftstasjonsalget og andre saker fra Hunsfos Fabrikker's styre som var behandlet siste år. Ellers forløp årsmøte rolig uten de store diskusjoner om enkelt saker.

S. Andersen på innkjøpskontoret ble valgt inn som varamann.

Ellers ble det gjenvalg på de andre styrerepresentantene.

Styrets sammensetning er:

Formann:	Viggo Engebretsen
Nestformann:	Øystein Jørgensen
Sekretær:	Sigrid Tveit
Kasserer/ hytteutleier:	Inger Edvardsen
Styremedlem:	Kåre Berg Andresen
"	Ida Nordhagen
"	Kari Bjørg Limm
Varamann:	Kristi Larsen
"	Sigmund Andersen

ÅRSBERETNING FOR 1982

Årsmøte ble holdt 22/4-82. Styret som har fungert i perioden er følgende:

Formann:	V. Engebretsen
Nestformann:	Ø. Jørgensen
Sekretær:	S. Tveit
Kasserer:	I. Edvardsen
Styremedlem:	K. Berg Andresen
"	I. Nordhagen
"	K.B. Limm
1. varamann:	K. Larsen
2. "	M.B. Åsgård.

M.B. Åsgård sluttet ved Hunsfos i oktober 1982 og gikk dermed ut av styre.

Det er holdt 8 styremøter og 1 medlemsmøte i perioden.

Medlemsmøte gjaldt godkjenning av styrets forslag om å bore etter vann i Melkevika. Styrets forslag ble vedtatt mot 2 stemmer.

Av andre saker i året som er gått kan nevnes:

- Valg av ny medarbeider til Hunsfosposten, Anne Marie Åvitsland.
- Forslag om stempeling fra adm.dir. Flaatin.
- Kraftstasjonsalget.

Med hensyn til sistnevnte orienterer K. Berg Andresen om dette og andre saker til Hunsfos Fabrikker's styre i perioden.

Ellers har hytteutvalget, som består av:

Ø. Frustøl, V. Nordhagen, T. Spilling, K.B. Limm og I. Edvardsen gjennomført brønnboring og er nå i full sving med å bygge ny brygge, som ventes ferdig i løpet av sommeren.

Den økonomiske situasjon for foreningen er tilfredsstillende.

V. Engebretsen
21/3-83

God hjelper

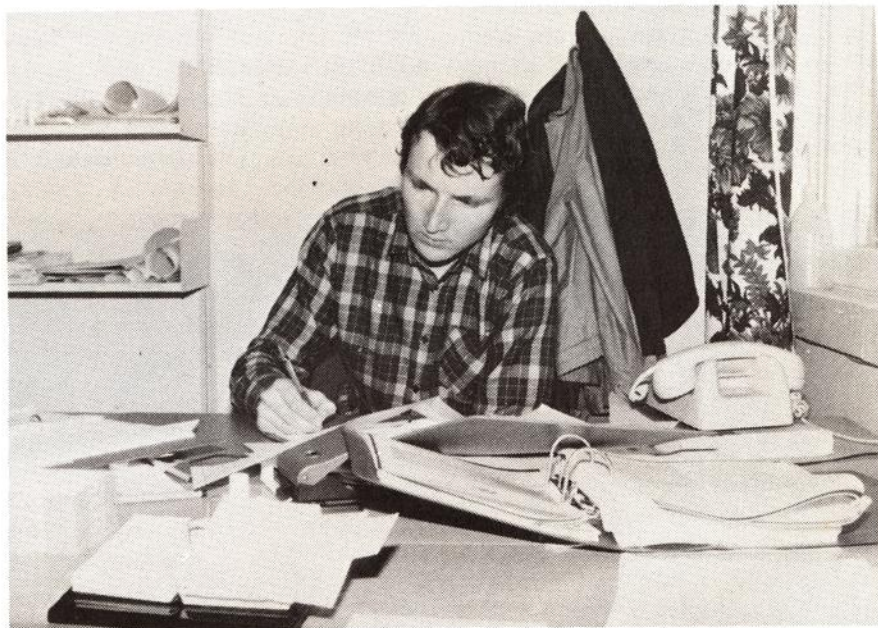
Siv.ing. Yngvar Undall, PFI, avløste Liv Underland og begynte hos oss 17. februar. Meningen var at han skulle være hos oss et halvt års tid og arbeide med bek spørsmålet.

Nå har han fått jobb i Union, Skien og reiser i begynnelsen av juni.

Yngvar Undall er utdannet på NTH hos prof. Giertz og har vært på PFI siden 1981. Der har han arbeidet i cellulosegruppen bl.a. med nye bleke-metoder. Undall kom allerede i februar bort i en metode hvor man v.h.j.a. mikroskopet bestemmer antall harpikspartikler i vannet i massen.

En canadier har jobbet nokså mye med denne metoden og funnet ut at det er god sammenheng mellom dette harpikstallet og de bekproblemer man kan få på det stedet prøven var tatt ut. Det viser seg også at noen maskiner kan tåle et høyt harpikstall mens andre får bekproblemer ved relativt lave tall.

Nå har Undall analysert våre masse-typer samt en rekke prøver spesielt fra PM 1 og 3 med denne metoden samtidig som han har sett på total og avsettbar harpiks.

Yngvar Undall

Undersøkelsen må fortsette etter at Undall forlater oss, men det ser ut til at vi her har en metode som gjør det mulig å slå fast om hvordan maling, bleking, talkumbehandling o.s.v. vil slå ut på bekproblemene, og det kan få stor betydning fremover.

Yngvar Undall har vært et meget hyggelig bekjentskap og vi ønsker han lykke til i hans nye jobb i Union.

Hans Fleischer

Veteraner som takker av

Elsa Doris Nilsen

ELSA DORIS NILSEN

Elsa Nilsen har sluttet hos oss etter å ha arbeidet i ekspedisjonen (skipingen) i 35 år. Hun er født i Farsund. Flyttet til Arendal og til oss kom hun under krigen etter å ha vært ansatt hos Gustav Pedersen i Kristiansand. I mange år var hun Trygve Tønnessens høyre hånd.

Elsa har en egen lett omgangstone som hennes kollegaer likte godt. Det var alltid moro når hun kom med sine små treffende kommentarer, enten det gjaldt arbeidet eller bløtkaka som var så tørr at den måtte dynkes med kaffe. Det var soleklart at Oddvar

Robstad var "ute etter henne". En gang han traff Elsa i kjelleren – hvor også Trygve Tønnessen var – sier han – "å æ de ikkje, såen kunne ha løst te å gi ho ein klem, – en må bare knytte hendane på ryggen for å kunne la vær". Tønnessen manglet så vist ikke lysten han heller og utbryter „ – å ja – å du, å du!!”.

Det hører med til historien at Elsa er sporty og liker å gå turer. Hun var en av de første i Vennesla som fikk „Knallert”. Hun og en venninne var ikke snauere enn at de dro på knallerttur til Tyskland. Gjennom storbyen Hamburg gikk det så det kvein.

I de senere år har Elsa vært plaget av dårlig rygg etter et fall ned kjellertrappen på Hunsfos. For et par år siden gjennomgikk hun to operasjoner, men ble dessverre ikke bedre. Derfor måtte hun slutte på Hunsfos og har flyttet til Hananger på Lista hvor hun bor sammen med sin kjekke, koselige mor som „bare” er 90 år, og hvor hun ellers har sin familie i nærheten. Vi takker henne og ønsker henne alt godt i tiden som kommer.

Kollegaer

NERE SKOMEDAL

Nere Skomedal har gått av med pensjon. Siste arbeidsdagen hans var 28. mars i fjor. Sviktende helse gjorde at han måtte gå av før oppnådd pensjonsalder.

Han er født på Skomedal i Stedestal 30. mars 1917. Før han kom til Vennesla drev han i bygningsbransjen og med skogsarbeid. Så flyttet han til Vennesla og begynte på Hunsfos 19/3 1961. Han har hele tiden vært i cellulosen. Det har vært en grei arbeidsplass synes han. Men gassen har tidvis vært meget plagsom særlig når man ble litt opp i årene.

Nere har ingen problemer med å fylle tiden som pensjonist. Han sier som en kjenning sa, at han ikke kan skjønne hvordan det ble tid til å arbeide før.

Vi ønsker han alt godt i årene fremover.

FUNKTIONÆRER

der ryger spanske Cigarer. . .

Livet ved Christiania Spigerverk i Nydalen artet seg nok noe annerledes for 90 år siden enn i dag. I 1888 trykket man opp et reglement som ble hengt opp i bedriftens kontorer. Noen har nok sett det før, men vi vil gjerne la alle våre lesere ta del av hvilke forventninger man hadde til de ansatte i de gode, gamle dager.

1. Personalet fylder hver dag Lamperne, pudser Lampeglassene og klipper Vegerne, samt vasker vinduerne en Gang i Ugen.
2. Hver Kontorist har at passe at der forefindes Ved, Kul og Vand i samtlige Lokaler.
3. Pennespidserne kan tilskjæres etter Behag, men Funktionærene tilholdes at under enhver Omstændighed, at holde dem i god orden.
4. Mandlige Funktionærer kan faa en ugentlig Friaften til Selskabelighed – to om de gaar regelmæssig i Kirken.
5. Efter 12 arbejdstimer henstilles det til Funktionærene at benytte fritiden til Læsning av Bibelen samt andre gode Bøger.
6. Det tilholdes de Ansatte jævnligen at lægge en deel av sin Gage til side, så det at de i sin alderdom ikke skal ligge Samfundet til Byrde.
7. Funktionærer der ryger spanske Cigarer, nyder Spirituosa, vanker på Varieteer og Bevertninger, samt lader sig barbære i Barber Salonger giver de Foresatte Grund til at drage deres Ærlighed og Retskaffenhed i Tvivl.
8. En Funktionær der i 5 år har arbejdet paalideligt og feilfritt i Firmaets Tjeneste kan faa en Løndsforhøielse paa 35 øre Dagen, dersom driften tillater det.

ELSK DIN NESTE

*Bli aldri så hård
at din jernskodde hæl
tramper på
en ulykkelig sjel.*

*Bli aldri så kald
at du dreper all glede
bare ved det
å være til stede*

*Bli aldri så ond
at du nyter å såre.
Ydmyke, skuffe
en annen til tåre.*

*Bli aldri så liten
at du ikke kan hedre
blant „fine venner”
dine enkle fedre.*

*Bli aldri så stor
fordi du er lærd
at du tror du kan kjøpe
deg menneskeverd.*

*Stor blir du først
når du elsker din nest.
Unner ham fremgang
og fotefeste.*

Vårhyggefesten

I en verden fylt av politisk maktspill, av stress og intriger, og av sløvende underholdning var det vederkvegende å være med på årets vårhyggefest. Festkomiteen – Harry Arntsen, Alf Hodnemyr, Vidar Nordhagen og Elias Omdal hadde forstått å engasjere de 70 deltakerne helt fra starten av da Elias ønsket velkommen. Våre populære venninner Mathilde, Unni og Mary hadde dekket et festelig bord og sørget for et måltid som kort og godt var fabelaktig herlig! Allsang var det rikelig av – tradisjonen tro akkompagnert av Harry og Magne Arntsen. Gerd og Karl Hodnemyr sørget for gjetteleker. De mest rappkjefte fikk også prøve seg.

Dagens høydepunkt var velfortjent anerkjennelse til Flaatin. Trygve Jortveit med kone var kommet fra Grimstad med den nå så berømte høne. For anledningen hadde hun kavalier med – en samboer hun hadde hatt i den senere tid. Dessverre hadde samboeren fart ille med henne – så hun var ikke så fin i fjærene som det fremgikk av bildene i forrige nr. av Hunsfosposten. Men for ei forstandig høne! Flaatin takketale blandet hun seg inn i med meget klukkende kommentarer. Flaatin uttalte håpet om at høna ville legge gullegg – i så fall ville han gå rundt med høna i bånd. Stor var forbauselsen da det senere på kvelden viste seg at høna hadde lagt et stort gullegg. Hanen har nok også litt av æren for det fine produktet. Gullegget ble tildelt Flaatin som 1. premie under premieutdelingen. Han ville ved tidens fylde få et egnet bånd til å leie høna med.

Trygve Jortveit underholdt forsamlingen fengslende om tømmerfløtningen i Venneslafjorden i gammel tid – noe vi vil komme tilbake til ved en annen anledning. Selvsagt brukte han Vennesladialekt. Det gjorde han også under opplesningen av noen stykker fra hans artikler i Hunsfosposten. Venneslaspråket gjør seg best under opplesning – da er det lett forståelig for alle. Han forklarte uttrykket „soggestiren”. Det betyr tafatt (en gris som stirrer). Trygve ble overrakt blomster som takk for sine store bidrag i forbindelse med festen.

Stor overraskelse var det da Flaatin overrakte bedriftsidrettslaget en sjekk på kr. 5.000,—. Han uttalte at han så det slik at laget hadde to hovedoppgaver – den ene var av helsemessig art og den annen av sosial art. Han takket festkomiteen for et arrangement som de hadde all ære av. Formannen takket

Flaatin takker

Flaatin for gaven. Størst verdi for laget var at gaven ble gitt uoppfordret, og svært hyggelig var det at Flaatin og frue også hadde meldt seg på til festen uoppfordret. Dette viser at ledelsen anerkjenner det arbeid som laget gjør, og det er igjen en meget god inspirasjon til å fortsette bestrebelsene på å nå idrettens mål.

Alf Honnemyr kunne på vegne av bedømmelseskomiteen opplyse at ingen utenom formannen hadde gjort seg fortjent til tittelen „Årets idrettsmann.” Formannen hadde tidligere gjort seg fortjent til tittelen og ble overrakt blomster som takk for det arbeid han hadde nedlagt.

Navnene på de som fikk tildelt premier for de forskjellige aktiviteter er dels kunngjort i forrige nr., dels annet sted i dette nr.

Bedriftsidrettslaget ønsker med dette alle ansatte og pensjonister velkommen til neste årsfest! Da skal det også bli gøy!

Flaatin mottar gave fra Trygve Jortveit

TRIM

Disse hadde gjort seg fortjent til premiering for sesongen 82/83 (sesongene avsluttes ved Vårhyggefest-tider) – og fikk tildelt plakett på Vårhyggefesten:

Gro Arntsen
Harry Arntsen
Magne Arntsen
Alf Hodnemyr
Karl Hodnemyr
Sigurd Hagen
Berit Finnestad
Knut Grundetjern
Øysten Lie
Bjørn Johansen
Tryggve Kittelsen
Thorbjørn Olsen
Elias Omdal
Ingulf Wennerberg

Betingelsen for premiering er at du deltar i de trimarrangementer som tilbys i løpet av trimåret. Om du ikke har deltatt i 10 arrangementer kan du allikevel få godkjenning om du kan godtgjøre at du har trimmet regelmessig gjennom året – f.eks syklet til jobben.

Benytt trimkortet – det er en fordel for de som skal vurdere den enkeltes triminnsats.

De som deltar i aktiviteter som lagidrett, O-løp, langrenn og løp hvor det konkurreres kan bare få trimplaketten hvis de samtidig deltar i et visst antall trimarrangementer. Deltakelse i allmuligmannsstaffetten og avdelingsmesterskap på ski, og i løpskyting regnes som trimarrangement.

Det samme gjelder trimming i lysløypa på Moseidmoen hvor det er satt opp en kasse med klippetang.

NYHET: Har du oppnådd å få trimplaketten 5 ganger blir du tildelt en fin ekstrapremie. Derfor sett igang med trimming jo før jo heller, og fortsett med det – så skal det gå deg vel!

Ivrige trimmere mottar plakett

1. premie til direktør Flaatin

Vandrepokal til Ragnhild Aurebekk

Avslutningshyggefest for håndballspillerne med følge 23/4 -83

Etter en lang sesong var vi samlet på Ungdomshuset, 34 stykker av oss, til middag og kosekveld. Samværet var meget vellykket.

Det ble for de respektive lag kåret "årets spiller" en betegnelse som skulle settes på den spiller som sportslig og miljømessig hadde gjort mest for laget.

Følgende rangering ble gjort:

Damelaget: Gudrun (Tulla) Lian, Ida Nordhagen, May Britt Dahl.

2. laget: Helge Honnemyr, Bjørn Johansen, Gustav Moy.

1. laget: Alf Olsen, Tor Dalsøren, Rolf Andersen.

Førstnevnte innen hvert lag fikk en statuett til minne om dette, de 2 neste fikk en "HF" plakett.

Utsnitt fra festbordet

Jonny Augland underholder

Trim til langt på natt

Idrettsnytt

Apparatgymnastikk for alle

Bedriftidrettslaget har innkjøpt de apparater som har vært plassert i miljøavdelingen i Det Gule Hus. Når dette leses er forhåpentlig apparatene tatt i bruk i tilfluktsrommet ved avd. 9 - 2 etg.

Apparatene er i første rekke bestemt for de som er anbefalt muskeltrening eller hjertetraining av legen eller av fysioterapeut. Men de kan også benyttes av ansatte som ønsker å forebygge sykdom.

Du må selv ta ansvaret for at trimmingen blir utført riktig. Ellers kan det hende at det blir mere til skade eller til gagn. Meget viktig er det at du sørger for god oppvarming — min. i 15 min. f.eks. ved sykling — før du tar fatt på

muskeløvelsene. Kanskje kan det være nødvendig å rådspørre legen.

Det er selvsagt ikke tillatt å bruke utstyret i arbeidstiden. Nøkkelen til trimrommet får du i vakta hvor du må kvittere for lånet. Er det flere sammen skal alle navn reigstreres. Det er viktig å vite i hvilken utstrekning apparatene blir brukt.

HBIL håper at dette tiltaket kommer til å føre til bedret helse for mange.

IDRETSMERKET

Treningen fortsetter som før på idrettsplassen. Ønsker du å avlegge prøve kan du avtale tid med Anders Bjørkås.

Obs! Du blir aldri for gammel til å ta idrettsmerket! Det går fortere

for eldre, og kravene — særlig til løp er redusert. Vi kan nevne at en av "våre" startet 57 år gammel og fikk kruset i år, 11 år senere. Begynn med en gang — ikke vent til du blir 57!

O—LØP

Vi går ut fra at Vindbjarts turorienteringstilbud nå er kommet ut. Når du er på tur i skog og mark må du vise omtanke for dyre- og fuglelivet. Under elgjakten må det vises hensyn slik at vi ikke forstyrrer jakten. Elgjakten blir i år antakelig fra 5.10 til 1.11.

Vi anbefaler treningsløpene hver tirsdag hvor det også er innlagt løype for nybegynnere.

FOTBALL 1. LAG

1. laget har fått en svak åpning i årets serie i 1. divisjon så langt. To poeng på fire kamper kan vi ikke helt være fornøyd med. Allikevel, to av tapene våre er mot de antatt beste lagene, så vi fortviler ikke. Målet er vel en plass rundt midtsjiktet når sesongen er over.

Her er serieresultatene så langt:

Hunsfos 1	– KVM I	0-4
Hunsfos 1	– Politiet 1	0-4
Hunsfos 1	– Maskinforr.	2-0
Hunsfos 1	– Fiskaa 1	1-3

1. runde i cupen:

Hunsfos 1	– Eg sykehus	0-3
-----------	--------------	-----

Paul T. Joreid

Fra avdelingsmesterskapet

SKOGLØP MED SKYTING

Når dette skrives hadde det vært 3 skogsløp med skyting. Vi hadde annonsert „Skyting med løp”. Hvor galt dette var forsto vi da Oksum spurte om en kunne skyte uten løp.

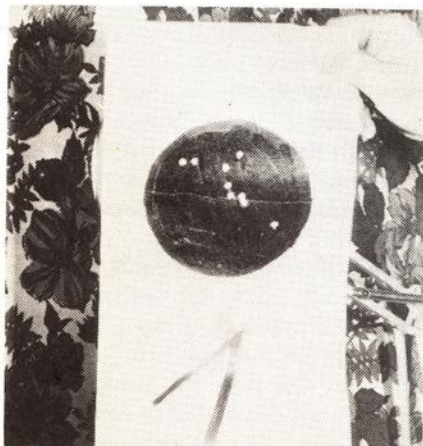
Det var sørgelig vær under arrangementene så det var få deltakere.

Vi har regnet ut poeng sammenlagt for to løp og funnet denne rekkefølgen (tall i ( ) er plasspoeng).

1. Sigurd Hagen (4)
2. Thorbjørn Olsen (6)
3. Yngvar Undall (7)
4. John Leland (8)

Bjørn Johansen deltok bare i et løp, men så gjorde han det desto skarpere: 10 blinker – bildet bekrefter sannheten av det vi skriver.

Dette trimarrangement anbefales på det beste. Laget har gode geværer og det er ikke lite spenning forbundet med denne form for konkurranse.

Bjørn Johansens prestasjon

Overtreksdrakter til våre ballspillere

Det har i lengre tid vært et ønske at våre ballspillere hadde overtreksdrakter. Nå har våre spillere fått rimelig kjøp av drakter takket være tilskudd fra bedriften og fra bedriftsidrettslaget. Videre har bedriften besto et pent emblem som er påsydd draktene og som viser Hunsfos' varemerke. Dette merket garanterer nå ikke bare for en god papirkvalitet, men også for en sund idrettsutøver!

Et begrenset antall som driver idrett på annen måte og som støtter laget eller har støttet laget administrativt, har også fått anledning til rimelig kjøp.

Vi kunne syklet mer

1982 var det 5. året „Sykle til jobben” aksjonen ble arrangert, og i alt hadde 41.572 personer deltatt. Norges Bedriftsidrettsforbund ønsker flere deltakere dette året. Vi deltar ikke i konkurransen, men oppfordrer alle til å sykle på jobben.

Det er ingen overdrivelse å si at: Det er helse og trivsel i hvert tråkk:

- hjerte blir kraftigere
- blodsirkulasjonen bedres
- lungefunksjonen bedres
- muskulaturen blir fastere
- kroppsvekten kan gå i begge retninger
- benvev, brus, sener og bånd blir utsatt for fysiske belastninger for å vedlikeholde sin styrke og elastisitet
- man får økt beskyttelse mot hjertekarsykdommer

VITSER

Kontorsjefen: – Jeg kommer til å savne Dem, Hansen. De har vært som en sønn for meg – doven, sur og utakknemlig.

Et enkelt dødsfall
er en tragedie. En million dødsfall er statistikk.

(Stalin)

Menn kan løse
kompliserte ligninger og forstå seg på bilmekanikk, men de greier ikke å si noe så enkelt som „jeg elsker deg” uten å se brydd ut.

(Barbra Cartland)

Vår lille nevø Albert – forteller om sin eldste søster at hun elsker sin forlovede for det han er, og legger til: – Han er skipsreder.

God forretning
De sikreste og beste aksjer i 70 årene vil bli selskaper som lager forurensningskontroll utstyr.

(Charging Times)

Arvelighet
er lettere å tro på når man har et intelligent barn.

En soldat
må ei troe, tænke, formeene eller antage.
(Fra Christian IV's eksersersreglement)

OPPLÆRINGSVIRKSOMHETEN

Opplæringslederen

Som omtalt tidligere i H-posten er det 15 operatører fra råstoff-fabrikken som deltar på "Fagoperatørkurs, sulfitt". Dette er et forholdsvis langvarig kurs som strekker seg over hele 45 uker. Elevene har nå gjennomgått ca. 2/3 av kurset. Fremmøtet til kursgangene (1 gang pr. uke) har vært meget godt. Likeledes har oppgavebesvarelsene som sendes til retting hos faglærer ved Treforedlingsindustriens Yrkesopplæring (TY) blitt levert inn

regelmessig. Ifølge signaler fra TY fortjener elevene fra vår bedrift ros for det arbeid de utfører på dette kurset. De tar nå en velfortjent pause i kurset fram til september. Kurset avsluttes så med eksamen i januar 1984.

For å kunne avlegge fagprøve, må imidlertid elevene gjennomgå ytterligere et teorikurs. Det er et "Prosessstyringskurs" som varer i 20 uker. Når dette kurset vil bli igangsatt er ennå uvisst.

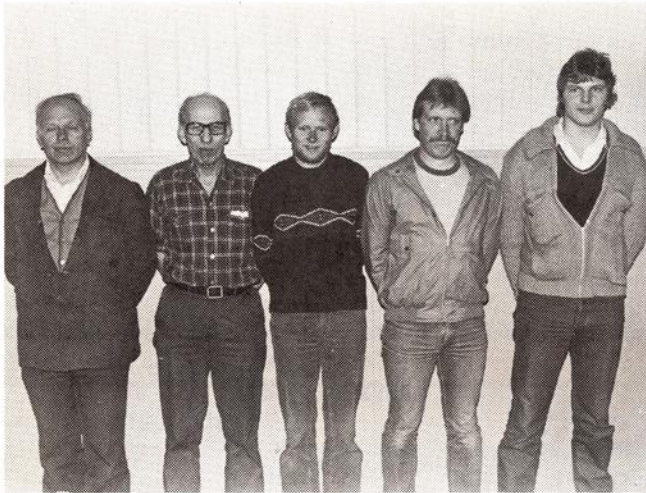
Hovedinstruktører ved kurset er ing. Coldal og siv.ing. Kittelsen som begge fortjener honnør for det arbeid de nedlegger i kurset.

For tiden gjennomføres det vernekurs for nyvalgte verneombud og tillitsmenn. Dette er et viktig ledd i det arbeid vår verne- og miljøavdeling driver i samarbeid med verneombudene for å redusere ulykkestilfellene ved bedriften.

I disse dager pågår også kurs for truckførere. I tillegg til behov for nye truckførere blant våre faste mannskaper, oppstår det hvert år behov for å gi truckføreropplæring for en del av våre ferievikarer. Det er en meget viktig og nødvendig opplæring som her gis, først og fremst fordi det er lovbestemt at alle som fører truck skal ha gyldig truckførersertifikat. Der nest er denne opplæring nødvendig av hensyn til materiellet og ikke minst av verne- og sikkerhetsmessige hensyn.

Truckførerinstruktør ved vår bedrift er verksteding. Frustøl.

G. Hansen

Fagoperatørkurset. Øverst fra venstre: Torleif Sagedal, John Krossen, Bjørn I. Løland, Arne H. Ødegaard, Johnny Omland, Willy Wiig, Kai A. Karlsen, Arvid Hvalsmarken, Tryggve Kittelsen. Nederst fra venstre: Arthur Coldal, Karl G. Jahnsson, Kenneth Pedersen, Olav Ruud, Arild Granly. Ikke tilstede: Kjell Roald Hagen, Knut H. Aas, Cay R. Håverstad, Gunnar Hansen.

MÆ FJØSLOKT PÅ SJIFT

...ei forteling om ei kjyrs industriarbeidare i Vennesla...

II. HEIESLÅTT, DEL 2

Frå Hans i Hagen te Oskar Jakobsen

*Mæ bøn å mæ gråd å mæ venlige tale
fekk dei me' ti Skulebør'åsen å slå.
Då e kom der, skulle gjentene male
ei haltønne kann som på bastua lå.
Dei kom mæ ei mjelkeskål, de va' de fyste,
dei banna å svor at e skulle kje tyste.*

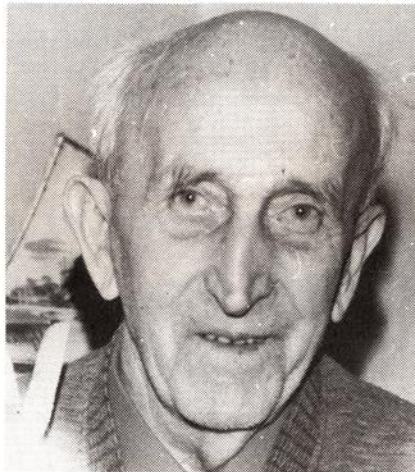
*So tok e mitt orv å min stikk uti hende
å skjefte uti Markus Moseid's ljå,
å hen i ein bakke der blei e kje lenge,
for e va ein ypperli kar ti å slå —
i rusk å i rask å i bringebærris
e kunne forstå at dei hadde den vis —*

Slåttekaren som skreiv desse fine versane om slåttan i Skulebåråsen va Hans i Hagen. Jentane som kām mæ mælk i skåla å ville glede Hans kan æ tænke mæ måtte vere Borghild (Børjel), Berte å Barbro — døtrane te Tørbørg å Åsmund Sørensen som budde på Skulebåråsen rundt 1760. Skulebåråsen va husmannsplass onnår Drivenes (se note 1).

De va nåk stas for dei onge jentane å ha Hans dær inne på heia. Dær va så ensomt. Nærmaste nabo va vel dei som budde på plassen på Røyråsen. Kleivane å Skådane blei rødda seinåre. Særli kunne vintåren vere lang. Få fålk jekk på heia då.

Mæn på våren kām dær liv på heia. Då spelte årren å teren i ett sett frå grålysinga te langt ette såolrønninga. Då kunne de hænne at vendølen hænnta sæ ei foglesteig på leigane — jekk på speljakt som me kalle-de. Då hænnta — de at dei stakk innom på Skulebåråsen å helse på. Om de kunne vere smått mæ mad, blei de setta fram a de di hadde. Å praten jekk rundt båore mens teren klonka i liane å århnanen sjågte på myrane. Såolspele va igang.

Ud på sommåren kām slåttekarane å slåttejentane frå Måsei, Bommen å Drivenes innøve. Dei skolle slå på myrane — på udslåttane. Mæ sæ hadde — di nyslipte jåe, årv, rive, bryne å mad. Bryne hadde karane i ei lida tre-øske som hang i belte. "Min stikk" kalte Hans i Hagen dæn. De va vanli at

Oskar Jakobsen

karane slåo å jentane brukte riva. Om kvællane reiste noen te bygda ijæn mæns andre øvenatta i løane. På fine kvælle, då lofta va sval, tåo dei nok av å te ture langt a ste for å vere sammen mæ andre som lå på heia å slåo. Me vett ju-kje noe sikkårt om de, men får 70 — 80 år tebage va-de slig. Martin Askedal fortelte mæ detta: "Æ kan minnes Markos (hans svigerfar Markus Lundevold f. 1879, d. 1966) fortelte at dei brukte møe å samle sæ då på Røyråsen (han meinte då Røyråsløa). Om kvællane sånn, kunne de vere oppte 30 — 40 mann (han meinte då både slåttekare å slåttejænte) dær oppe. Di samla sæ sånn om kvællane då di va færi mæ slåtta. Då kām-di frå heiane udenfår au. Frå Måsei å Bommen å. . .".

Svale sommårvinne he så mang ei gång leika sæ øve myrane å gjennom åspeliiane dær vest sia Hans i Hagen va på Skulebåråsen å slåo. Vinnane kjølte dei svette kråppane, tørka høye å hålt slåttefolkane mæ sus frå åspe-lauve i liane.

Dei siste slåttefålkane som va inn-øve heiane dær vest mæ Skulebåråsen va ei-kjyrsindustriarbeidårfameli-ien Netta å Oskar Jakobsen mæ bån-nane Gerd, Tordis, Klara, Astri, Jonny, Rolf, Henry å Unni. Dei budde i Nes-ane — i Revehåla.

MÆ NETTA Å OSKAR PÅ HEIA

Netta kām frå Kalvehagen å Oskar frå Revehåla. Røddane sudde si kraft i stræve får føa. . . arbeid på ågrane, heieslått, lauing, kjyr å saue, flåding, kalibår tåll, jakt å fiske. Heia å bygda va nok.

Oskar va honsfåsarbeidår, va født 25. mars i 1895. Han bjønte føsste gång på Honsfås 23. mars 1922. Va wiregud å maskingud dei føsste årane. Seinåre kām-an øve i Sliberie dær an jobba mæ veen ei stonn før-an bjønte på fortykkåranne. Dei siste 2 — 3 årane arbeide Oskar som slibår. Før siste krig arbeid-an ei ti i Honsfås' skau. Oskar blei pensjonert i 1965.

Netta å Oskar hadde fleire plasse dei slåo i den lia dei hadde kyr—onne å lige etter siste krig. Dei plassane dei slåo he æ teint inn på karte. De va på myrane rundt ein liden foss i bekken omtrænt midt mellom Skådane å Skulebårvanne. Så slåo di mæ Kvældreskjønn — langt inne i Normarka litt syd får bekken mellom Skådane å Skulebårvanne. Dei slåo au av å te længår syd — på tåppen a Moseikleivane mæ Endre Moseid's hytte i sydenden a Ståore Sådemyr. De hænnta au at dei slåo langt nord på heia — i hallane måod vest på Røyråsmåra.

Turane innøve kunne arte sæ så forskjelli. Heile Fameliien va mæ — frå Unni som bare va ei småjente på 5 — 6 år, te dei elste jentane som va får våks-ne å reine. Dei rådde mæ båd frå badstøpa nemæ Kræstian Fjellesta å opp Strøymen te Nesådden. Dær va-de å smy sæ fårbi bommen å passe sæ så

en ikkje setta sæ fast på steinane onne fjelle. Så rådde dei øve te Bombekken ellår hæn te Måseilanne — alt ette hå henne dei skolle. Så va-de å stræve oppøve kleivane. Moseikleivane då-di skolle te Sådemyr, kleivane oppøve mæ Skådane då-di skolle te Skulebårvanne ellår Kvældreskjønn å Driveneskleivane då di skolle inn te Smalsunne midt på Drivenesvanne dær di dråo te heis opp på myrane.

Mest reiste di inn te Kvældreskjønn. Æ ser di får mæ dær di stræve opp kleivane te Skådane. Oskar mæ rypesekken på ryggen å årv i hånna. Opp a sekken stikke ein honsfåsfilt. I dæn he-an pakka jåane. Dei æ nyslipte å må fares gått mæ. Dei ska bruges heile daen. Litt Længår bag kjæme Netta. Ho hølle Unni i hånna. Dei andre æ noe længår framme. Dei æ raskåre te beins. Bere på stuttårv å rive. Ein a gudane he slængt et tau øve aksla — he trædd eine armen inn i hegda. De æ et byretau. Ein bere på ei øks.

På Skådane springe bännane ud på fjelle te vænstre. Å, du så fin udsikt hær æ. Di ser så møe. Mæ Nesådden drive flødårane å støyde last neøve te fabriikken. Dei he ennå none ståkke ijæn i ringbommen som ligge lige udenfrå Nesådden. Bomlee stænne å bent å ståkkane drive tett neøve elva — fårbi Kaninøya å ne te Stemmane å Honsfås. None bänn drive å bade på

Jeideryggen. Dei elste jentane prate lågt sammen. Viske så ikkje foreldrane ska høre noe. Dei va ude mæ noen gude igår — hadde gått arm-i-arm innøve Baneveien. . . . Unni legge i sannen lige dær på toppen a kleiva.

"Han æ sønnan", seie Oskar. "Se på røygen fra Piba (Honsfåspiba). De bli nok ugåoseli varmt ida." Di reise sæ å råbe på dei andre som he klatra inn i lœa hen på jåore. (Se note 2). Netta stanse litt hæn-mæ kanten å jåore. Bli ståanes å se på gravmørtlane som breie sæ som et bå å grønt teppe oppøve dæn steinete såolbakken. Ho felle i tanke. . . "Dæ så vemåodi å se tykke-æ. Di hadde-de nok fattesli her oppe. . ." kjæm de stille.

Nemæ bekken i jåorane drikke di noe vann får dei te-te på dei bratte kleivane. De æ varmt å veien bli drøy. Mæn snart æ di inne mæ Kvældreskjønn.

Dei sette sæ å te ein bede mad i kanten a myra. Kleggen æ plagsom å de vare ikkje længe før dei bjønne å røre på sæ. Oskar å gudane va hær inne får ettpar dae sia. Så dær æ tørt høy å rage sammen. Oskar fordele arbeie. Netta sei-o vil slå. Ein a gudane te stuttårve å vil slå. Jentane ska rage isammen de tørre høye å bere de hæn te stakken som Oskar ska sette opp. Gudongane ska jælp-an mæ de. Han høgge ein lang staur, spiss-an i æn-

nen å finne ein tørr plass te stakken. Dær drive-an stauren langt neri bakken. Stakksneisa æ på plass. Så sett-an opp tri støtte får stakksneisa. Bårti skauen høg-g-an sæ to — tre tykkåre ståkke som an legge på marka mæ sneisa. Øve ståkkane legg-an tett mæ strangle. Tranlebonnen æ fårdi. Ongane finne noe granebar som dei legge oppå. Så kjæm jentane mæ høye. De bli lagt rondt sneisa i ein diameter på 2 — 2,5 meter. Oskar legge høye ud å gudonga trampe de-ne så stakken bli passeli fast. Då stakken bli høy sette-de none strangle mæ passe mellomrom ront på yddårsia. Dei bli festa mæ bjørkekviste mæ greinhage på. Hagen settes på stranglen, å tåppen a kvisten bli så surra te sneisa. Somti bli bare greina mæ hagen ståkke inn stakken.

Stakken kunne bli opp-te 2 — 3 meter høg før dei tekt-an. Då skar dei ud ei svær tårv som dei trædde ne på sneisa. Oppå tårva la dei nævår — udenifrå å inn. De siste nævårstykke skar dei hæl i. De blei trædd ne på sneisa. Oppå nævåren la dei ijæn ei ståor stårv. Då blei-de "tett som heia" som an sa Knud Lonnevåll ei gång då-an fortelle mæ om å legge stakk.

De va vikti at høye va gådt tørka før de blei lagt i stakken. Å de va vikti at stakken va tekt gådt. Hvis ikkje høye va tørt kunne stakken "brænne".

Netta og Oskar Jakobsen med bännane å Jakob får te Oskar. Bagerst frå venstre: Gerd, Tordis, Klara, Astrid, Jakob (får te Oskar) å Jonny. Framme frå venstre: Rolf, Netta, Unni, Heñny å Oskar.

De jåore ein stakk mæ Kvældreskjønn ei gång. Om de fortelte Rolf: "Så kan æ huske me skolle opp å se te stakkane mæ Kvældreskjønn, æ å min far. Me skolle se åssen de ståo te mæ-di. De va ud-på høsten, me skolle hente-di om vintåren mæ slee. Så kom me opp. Min far va spænt som bare de. Dei andre stakkane va fine, mæn så kãm me te dæn. Så åbna-an stakken. Lissom letta-letta-an opp. Så va-de så de velta ud mæ damp. Så sei-an. . . Åh. . . , nå æ alt arbeie forjæves. Nå he-an brænt. Nå kan-an bare stå. . . sa-an. Då hadde faktisk høye våre får blaut. Så hadde dær komme varme i-an så-an va blitt heilt kãlsvart. Så dæn måtte me bare hive. Då kan æ huske min far. Dær kãm tåre i øyane på-an. Hadde strævd å slått i mange dae får å få-an opp."

Ud på daen æ de mad ijæn. Netta te opp ei gryde a sekken. Dær he-o potetsgraud som-o varme øve et lide bål. Ette maden slappe di a. Snart såvne Oskar i høye. Må såve litt. Ska på natta då di kjæme heim ikvæll.

Seint på ettemiddaen æ di færdie mæ ein stakk. Di he slått mœ hø y som jæntane he breidd udøve myra. Di vænne noe som æ mest tørt, ein gång før di jår sæ klar te å reise heim. Årvane å rivane bli satt onne et tre. Jåane te dei mæ heim. Må slibes ijæn ikvæll så dei æ klare te di ska opp hær i måra.

Bånnane sijnne sæ føre hænnøve myrane te bekken frå Skulebårvanne. Dær bade-di onnår den lille fassen. Netta å Oskar kjæm ette. Di sette sæ te litt å ser på bånnane før di rage sammen noe hø y di he ligganes på 5 kjæmme på byra ska-de vere. Så

stramm-an te, binne tau e i hegda å lage tau e te så-an kan bere byra som ein ryggsekk.

Så ros la di heimøve.

HØYE HEIM

Rolf fortelte: "Då me slåo på Moseiheia dråo me høye heim på kjælke. Me lånte Kræstian Fjellestas kjælke. . . ein sabla fin kjælke (se note 3). Så kan æ huske de va pappa, Henry, Jonny å mæ. Me skolle inn å hænte hø y. De va hart fint vintårføre å kjøre på. Me dråo inn å fekk lessa på. Æ tru-kje me tåo heile stakken på langt nær. Me skolle nefår Måseikleivane. Min far stænne framme å ska styre å me gudongane skolle hænge bag i et tau å bræmse, vett du. Så kan æ huske i den andre kneika. Jonny ramla føsst. Han va føsst på tau e. Så fekk-an Henry øve ænne. Åsså hang æ på slotten. Å farten økte å økte. Så måtte æ au sleppe får æ snåvla å jekk på haue neøve. De siste æ så va høy-lasse. De fåor neøve kleivane som ei kule — så snøsprøyten ståo. Min far ståo framme å skorens la. Æ sprang får live å tænkte at detta jænge aldri væl. Då me kãm ner had-an kjørt langt udøve sletta. Dær ståo-an å vænta på åss. Æ kan huske han va foll a snø dær de hadde spruta. Hadde støtta sæ mæ ryggen måod høylasse.

Så va-de dæn siste kneika ner. Dær va fint å slett neøve. Så va-de me galne gudongane. Istede får å bræmse så ga me fart å hoppa på husk-æ — Nå må dykke bræmse gude — hørt'æ frå pappa. Me lå alle tri på lasse å kjikka. — Me bræms' ikkje nå — råbte Henry. — Æ tru dykke æ gale — sa

pappa å bræmsa neøve mæ Mosei-jåorane. De jekk væl, de".

Fra Mosei bar de øve isen te Nesåd-den — å dærfifrå opp på Neseveien å heim te Revehåla.

NESTE GÅNG

Fårrie gang løy æ uden å vede-de. Skolle ha skreve så mœ om-di andre. . . Martin å dei, Sigur å deia. å, så blei alt om Netta å dei.

Mæn neste gång ska de bli noe om dei andre . . . om æ leve å he helsa.

"Om Våren maa man vogte sig for siddende at se Kraaken første Gang, thi hænder dette, vil man blive doven hele Aaret". Hær æ sidde på låfte ser æ krågane i fåorane hæni-skauen. Mæn he me hatt noen vår i år?

NOTER

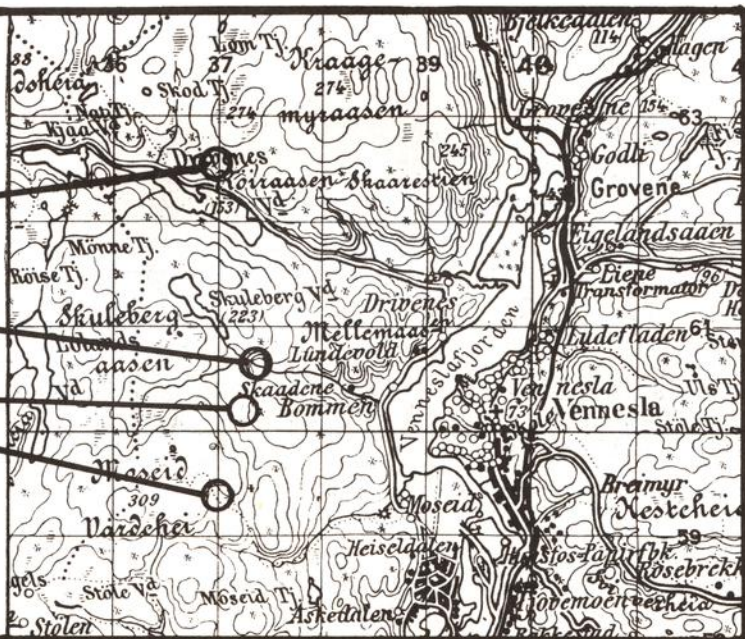
1. Se side 328 i "Vennesla. Gard, plass og ætt".

2. Skådane va husmannsplass onnår Bommen fra 1820-årene. Te none år ette krigen ståo dær ennå ei lida tømra lœ midt på jåore te vænstre då-en kãm opp dæn gamle kleiva onnår fjelle i nor-øst. Æ va på Skådane ein sein kvæll i fjåor sommår. Dær va'kje none mærke ijæn ette lœa. Mæn ræstane a hustomt a kan sees mæ bekken som kjæme fra Skulebårvanne. Gravmørt-lane som gråo dær oppe æ minne etter fãlkane som budde dær.

3. Kristian Fjellestad som budde i Nesane hadde ein fin kjælke han hadde lagt sjæl. Bånnane te Kræstian lånte dæn mœ å me rant mæ dæn i onnår-rænne i Røllænsbakken på vitårkvæl-lane. "Årmen Lange" kalte me kjælken.

HEIESLÅTTANE NETTA Å OSKAR JAKOBSEN BRUKTE

- * HALLANE VEST FÅR RØYRÅSHYRA
- * PÅ HYRANE RONT EIN LIDEN FÅSS I BEKKEN — OMTRENT MIDT MELLOM SKÅDANE Å SKULEBÅR VANNE .
- * KVÆLDRESKJÖNN
- * SYDÆNNEN Å STÅORE SÅDE-HYR .

Unni Aslaksen og Gunnar Knobel kan fri.

Telegramkonkurransen

De to beste telegrammene fra en ung, forelsket oljearbeider i Nordsjøen gjengir vi nedenfor. Forbokstavene i alle ordene skulle danne ordene Hunsfos Fabrikker. En bedømmelseskomite har innstillet Gunnar Knobel som nr. 1 og Unni Aslaksen, Kantinen, som nr. 2. Begge belønnes med 1/2 kg konfekt.

Nr. 1: Hurra. Unngikk Nattskift. Streik. Familieidyllen Overtar. Sees Fredag Attende. Bryllupsklokkene Ringer. Ikkesant? Kyss. Klem. Elskede Reidar.

Nr. 2: Helga ungen, når skal frieren oppnå stå foran alteret?

Bare ring i Kveld, kom elskede Randulf.

Unni Aslaksen
Kantinen

FOTOREBUSEN

Mange hadde levert inn forslag. Bare en besvarelse var helt riktig. Det var fra Sveiseverkstedet som belønnes med 1/2 kg konfekt. Det vil bli overrekkelse i en frokostpause. (Fordeling etter fortjeneste).

- Nr. 1. Rammebua
- Nr. 2. A-4 avd.
- Nr. 3. Hollenderiet
- Nr. 4. PM-1
- Nr. 5. Kontoret
- Nr. 6. Saksesalen
- Nr. 7. Limloftet
- Nr. 8. Fyrhuset
- Nr. 9. Rullepakkeriet
- Nr. 10. Kokeriet

GRO HARLEM BRUNDTLANDS BESTE

Under et foredrag i Oslo i høst berørte Gro også likestillingsproblematikken.

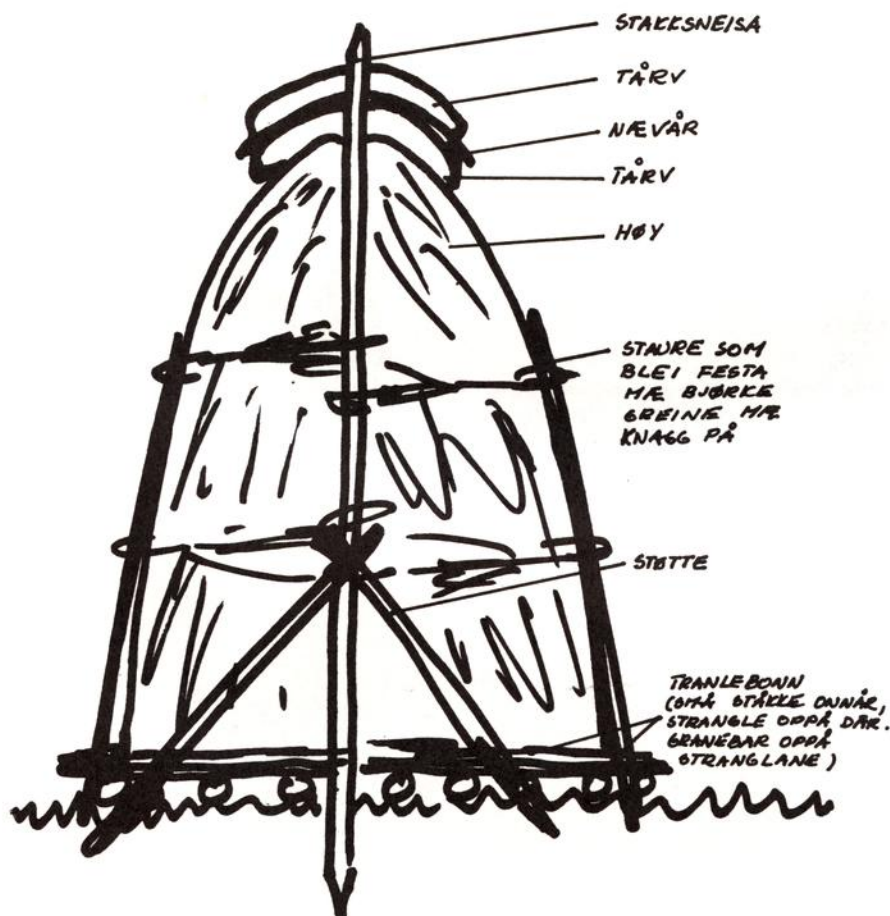
I sammenheng med dette fortalte hun om et brev hun hadde fått fra en kvinne, som sammen med sin datter hadde sett "Barnas Dagsrevy".

Da det kom et bilde av Reulf Steen på skjermen, ville den lille vite hvem dette var. Han har vært minister, svarte moren. Etterpå kom det et bilde av Gro – og hvem var nå det?

"Hun har vært statsminister".

Da tenkte jenta seg godt om og stilte følgende spørsmål: "Har den damen vært mann før?"

Forts. MÆ FJØSLOKT

SNITT A HØY-
STAKK

FOLK ER RARE

En mann kommer i en manufakturforretning og skal kjøpe en ny hatt.

– Hvilket nummer bruker De? spør ekspeditøren.

– Æ ved ikke, men æ ha hae med mæ, hvis det kan hjelpe, svarer mannen.

En ung spradebasse med en velpomadiserthårmanke kommer til barbereren. Denne ser på ham og spør høflig:

– Ønsker herren klipping eller skal vi bare skifte olje?

– Du glemmer visst at legen har forbudt deg å drikke øl til maten.

– Å, dæ. . . , – ta bort maten!

Bidrag til:

Postkassen

Fra administrerende direktør har vi mottatt dette tankevekkende diktet:

DIN UNGDOM

*Din ungdom er gitt deg til odel og eie. . .
Du skal ikke høre den bort —
men være den tro, så den åker du pløyer
kan gro når din gjerning er gjort.*

*Den er ikke evig. Du kan ikke vente
bestandig å eie dens ild.
Men kjemper du for den, og er du den verdig,
så blir den så lenge du vil.*

*Din ungdom er skatten du aldri kan øde
. . . hvis ikke du låser den ned.
I krevende strid vil den tindre og funkle
— men smuldre i dagenes fred.*

*Du kan ikke spare på ungdommens krefter
og ha dem til senere år.
Men bruker du dem, skal du kjenne de vokser
evindeligg, vår etter vår.*

*Nå roper en verden: Vi trenger ditt hjerte,
din evne, ditt brennende sinn!
Og fikk du din ungdom til odel og eie.
så bruk den —. Sett kreftene inn*

ARNE PAASCHE AASEN

SVAR TIL GIFTBLANDER

Kjære giftblander.

Ditt ønske i forrige nr. av Hunsfosposten om å ha nebb for å slippe hull og tannlege er forståelig. Men som fuglekjenner vet du nok at det er mange slags nebb. Så også med tenner. Noen tenner får man nemlig ikke hull i, og man behøver ikke ha nebb for å kjøpe seg slike. Kineserne sier: "Alle har hvite tenner, men ingen vet hva som er bak." Om dette er hullfrie kjøpe tenner eller ikke, sier ordtakene ingenting om.

Uansett er det bedre å være tannløs enn å ha nebb. Det første kan man få ordnet, mens det andre må man bare leve med.

Og som det står i sangen:

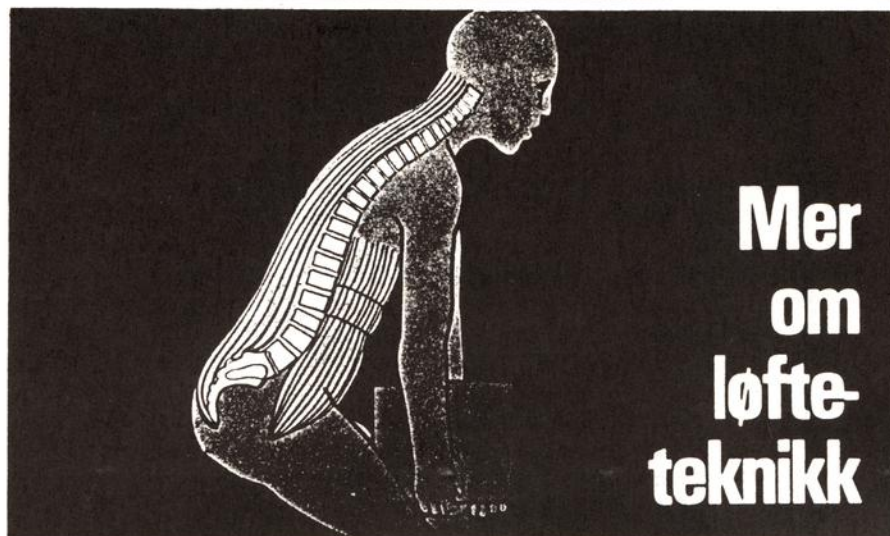
Og hadde jeg nebb som en due
for fremtiden ville jeg grue,
hvis ikke jeg kunne få tenner
som alle mine gode venner.
Til tannlegen jeg ville gå
hvor tenner jeg kunne få.

Hilsen en med tenner.

FRA VÅRHYGGEFESTEN

Karl Hodnemyr, Gerhard Lundevold, Arnold Beurling mottar vandrepokal for 10 km langrenn.

Mer om løfte- teknikk

Muskelpanseret og buktrykket har stor betydning for ryggbesparende løft.

Arbeidsmiljø nr. 4/1982 hadde som tema «Ryggen din — er gull verd». Blant annet var det en artikkel med bilde og tekst med grunnleggende regler for løfteteknikk.

I den forbindelse påpeker Per Rangnes, i et innlegg i nr. 6, at han savner muskulaturens og buktrykkets betydning ved hensiktsmessig løfteteknikk.

Det er helt korrekt at muskelpanseret og buktrykket har stor betydning for «ryggbesparende» løft — og ikke bare ryggens stilling, slik man kan få inntrykk av ved de fleste plansjer. Det er positivt at en som selv drar nytte av «riktig løfteteknikk» påpeker dette. Det er viktig at best mulig opplysning kommer til flest mulig.

Det gjelder å gjøre instruksjon og løfteregler så klare og enkle som mulig ved å komprimere alle komponenter som kommer inn under løftet, uten å utelate de viktigste.

Ser man i *Arbeidsmiljø* nr. 4/1982, side 38, står det i teksten under bildet bl.a. «Løft med bena. Strekk nakken. Hold imot med magemuskulaturen.» Så det er faktisk nevnt. Stort mere informasjon på en slik oversikt blir lett ignorert.

Ved *personlig* instruksjon om hensiktsmessig løfteteknikk eller instruksjon i grupper, får alle en mer utførlig beskrivelse av samspillet mellom muskler, buktrykk og rygg-søyle.

Det er i høy grad et gjensidig avhengig samspill mellom rygg-søylen og rygg- og bukmuskulaturen, spesielt ved tunge løft. En sterk mus-

kulatur på «for- og bakside» av rygg-søylen er med på å holde denne balanse og å holde ryggen i en hensiktsmessig stilling når den belastes. En sterk bukmuskulatur vil kunne gjøre at man kan oppnå et høyt buktrykk, som igjen avlaster rygg-søylen.

Undersøkelser har vist at buktrykket synes størst når man holder pusten ved løftet. Men det er *ikke* nok med sterke muskler dersom de ikke anvendes hensiktsmessig. Derfor er *teknikken* man utfører de forskjellige arbeidsoppgaver med vel så betydningsfull.

Forøvrig har muskulaturen i bena og vinkelen i knærne også stor betydning ved løft. Jo større vinkel i hoften (mindre bøy), desto større er strekk-kraften. (Ryggen rett, løft ved å strekke knær og hofter.)

Som tidligere nevnt trekker man ut de viktigste faktorer ved løft på en informasjonsplakat. Forslagsvis kunne man kanskje innkorporere dette med «trekk pusten, hold pusten» samt skjematisk bilde av rygg-søylens stilling med rygg og bukmuskler, på de nåværende plakater.

Brita Batt
fysioterapeut

Referanser:

Arbeidsmiljøkonsulent Atle Bolstad m.fl.: Belastningsvariabler under løfting belyst ved EMG, kraft- og buktrykkmålinger. 1976.

Helge Dyhre Mehn, spesialist i klinisk fysiologi: Trim og Trening 7/1980.

TVILSOMT MELLOMLEDD

En liten gutt som sparte til sykkel, kom på den idé at han skulle skrive til Vårherre og be om penger. Han skrev og ba om 1000 kr. Postverket, som var i tvil om hva de skulle gjøre med brevet, sendte det til finansminister Presthus. Denne syntes synd på gutten, tok 500 kr. opp av sin lomme og sendte ham.

Gutten ble som ventelig var, glad for pengene og sendte følgende takkebrev:

Kjære Gud! Tusen takk for pengene som du sendte meg. Men neste gang du sender penger, må du ikke sende dem gjennom finansministeren, for han tar halvparten.

Fra vårhyggefesten

Fra håndballfesten

Hvilke avdelinger skjuler seg her?

Navnene er skrevet både vannrett og loddrett, samt bakfram.

Svar i neste nr.

A	R	O	N	V	T	B	C	N	E	R	E	I	N	U	M	N	C	T
S	I	L	E	R	I	A	R	O	I	J	J	R	T	A	R	I	L	K
L	O	T	L	U	H	G	F	J	A	K	V	E	P	O	A	V	A	O
I	P	L	A	D	A	I	C	S	B	V	R	S	L	B	M	J	Y	K
P	L	A	S	G	U	R	K	A	N	T	I	N	A	O	M	K	L	E
E	U	S	E	K	T	E	S	T	P	S	F	E	O	K	B	H	A	R
R	K	R	L	F	S	K	V	S	R	S	Y	R	E	H	U	S	G	I
I	T	E	G	N	E	K	O	N	T	O	R	B	L	O	A	Z	E	E
A	J	D	I	I	V	A	U	N	O	T	H	U	L	L	K	O	R	T
D	A	N	H	R	I	P	S	A	M	T	U	K	N	D	Ø	Y	D	B
K	K	E	S	E	R	E	T	R	T	E	S	M	F	E	G	P	C	Å
A	D	L	N	K	K	L	Ø	B	A	D	C	V	H	R	S	B	I	F
V	A	L	S	E	S	L	I	P	E	R	I	A	F	I	R	E	G	A
M	O	O	A	L	I	U	L	A	B	O	R	A	T	O	R	I	E	T
P	R	H	Ø	B	J	R	S	A	K	S	E	S	A	L	D		C	E

Svar i neste nr.
